

ASKELIA KUNTALAISEKSI

-Kotoutumisen tiellä

Jukka-Pekka Itkonen
Opinnäytetyö, syksy 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Itkonen, Jukka-Pekka. Askelia kuntalaiseksi -kotoutumisen tiellä. Tutkimus nuorten kotoutumisesta Järvenpäässä ja Pieksämäellä. Syksy 2018. 70 sivua, 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK).

Suomi vastaanotti vuonna 2015 poikkeuksellisen suuren määrän turvapaikanhakijoita. Osa turvapaikkaa hakeneista saapui suomeen alaikäisinä ja ilman huoltajaa. Monet heistä ovat nyt saaneet oleskeluluvan Suomeen ja heidän kotoutuminen uuteen kulttuuriin ja yhteiskuntaan on käynnissä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka nuorten aikuisten kotoutuminen on onnistunut ja toteutunut Järvenpäässä ja Pieksämäellä. Nuorten kotoutujien kokemukset ja arviointi tilanteestaan uudessa ympäristössä antavat arvokasta tietoa kotouttamispalveluita tuottaville viranomaisille. Nuorten kokemusten näkyväksi saattaminen on arvokasta myös kaikille kotoutuvien parissa työskenteleville sekä heidän kotoutumistaan tukeville henkilöille.

Työn tutkimusmenetelmä on laadullinen ja tietoa kerättiin nuorilta kotoutujilta asiakaskyselyllä. Asiakaskyselytilaisuudet toteutettiin Järvenpäässä ja Pieksämäellä Seurakuntaopiston kampuksella aikuisten perusopetuksen yhteydessä. Lisäksi kyselyyn oli mahdollista osallistua myös Ehjä ry:n kerhoillassa. Kyselyyn osallistui kaikkiaan 45 nuorta kotoutujaa. Vastausten analysoinnin jälkeen Järvenpäässä ja Pieksämäellä toteutettiin vastausten tulosten julkistamistilaisuudet.

Nuoret nostivat tutkimuksessa esiin heille tärkeitä asioita, mitkä edistävät heidän kotoutumistaan. Nuorten mukaan Suomen kielen osaaminen, sosiaaliset verkostot, vapaa-ajan toiminta ja aktiviteetit ja turvallinen ympäristö ovat kotoutumisen näkökulmasta tärkeimpiä asioita. Kotoutumista vaikeuttavia tekijöitä ovat mm. yksinäisyys ja rasismin kokemukset.

Tutkimukseen osallistui suurin osa Järvenpään ja Pieksämäen nuorista kotoutujista. Tutkimuksen tulokset ovat linjassa aiempien nuorten kotoutumista käsittelevien tutkimusten tulosten kanssa. Tutkimuksella saadut tulokset ovat yleistettävissä valtakunnallisesti.

Asiasanat: Kotoutuminen, kotouttaminen, turvapaikanhakija

ABSTRACT

Itkonen, Jukka-Pekka. Askelia kuntalaiseksi -kotoutumisen tiellä. Research of the young people integration in Järvenpää and Pieksämäki. Fall 2018. 70 pages, 3 attachments. Diaconia University of Applied Sciences, Pieksämäki. Degree Programme in Social Services, Degree Bachelor of Social Services.

Finland received an exceptionally large number of asylum seekers in 2015. Some asylum seekers arrived in Finland as minors and without their parents. Many of them now have a residence permit in Finland and their integration in a new culture and society has begun. The aim of the research is to find out how the integration of young adults has been successful and realized in Järvenpää and Pieksämäki. The experiences of young people and the assessment of the situation in the new environment give valuable information to the authorities of the integration services. The visibility of young people's experiences is also valuable for all those who work with the young people during their integration. It is also valuable for those who support their integration other ways.

The research method of my work is qualitative and the information was collected from young people by a survey. The inquiries were conducted in Järvenpää and Pieksämäki, at Seurakuntaopistos campus, in the groups of primary education for adults. In addition, it was also possible to participate in the survey at the Ehjä ry club. A total of 45 young immigrants participated in the survey. After analyzing the answers, the publication of the results was executed in Järvenpää and Pieksämäki.

In this research the young people brought up issues that are important to them and help their integration. According to the young people, Finnish language competence, social networks, leisure activities and a safe environment are the most important issues during the integration. The factors hindering integration include, for example, loneliness and experience of racism.

Most of these young people who have a resident permit in Järvenpää and Pieksämäki participated in this survey. The results of this research are in line with the results of previous studies on the integration of young people.

Keywords: Integration, asylum seeker

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	5
2 HAASTEELLINEN VUOSI 2015.....	7
2.1 Laajamittainen turvapaikanhakijoiden maahantulo vuonna 2015.....	7
2.2 Alaikäisinä ja ilman huoltajaa Suomeen saapuneet vuonna 2015.....	7
3 KOTOUTUMINEN.....	9
3.1 Lainsäädäntö.....	9
3.2 Kotoutumisen käsitteet.....	9
3.3 Kotoutumissuunnitelma.....	10
3.4 Kotoutumispalvelut Järvenpäässä ja Pieksämäellä.....	11
3.5 Kotoutumista tukevat toiminnot Järvenpäässä ja Pieksämäellä.....	12
3.6 Kotoutumisen keskeiset osa-alueet.....	14
4 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄ.....	19
4.1 Tutkimuksen tavoitteet.....	19
4.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset.....	19
4.3 Tutkimuksen kohderyhmä.....	20
4.4 Työelämäyhteys ja yhteistyökumppanit.....	21
4.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	22
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	23
5.1 Tutkimuksen toteutuksen aikataulu.....	23
5.2 Asiakaskysely.....	24
5.3 Tulosten analysointi.....	25
6 TULOKSET.....	27
7 TULOSTEN JULKAISU JA PALAUTE TUTKIMUKSESTA.....	32
8 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	35
9 POHDINTA.....	37
LÄHTEET.....	42
LIITE 1: Asiakaskysely, suomi.....	47
LIITE 2: Asiakaskysely, somali.....	55
LIITE 3: Asiakaskysely, dari.....	63

1 JOHDANTO

Vuonna 2015 tapahtuneen laajamittaisen turvapaikanhakijoiden maahantulon myötä Suomesta on tullut uusi kotimaa tuhansille oleskeluluvan saaneille kotoutujille. Uuden elämän aloittaminen vieraassa ympäristössä ja kulttuurissa ei ole helppoa eikä se tapahdu hetkessä. Suomessa kotoutujille on tarjolla palveluita ja tukitoimia, joilla heidän arjen sujumistaan voidaan helpottaa. Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, missä ympäristöllä ja erityisesti siinä olevilla ihmisillä on tärkeä rooli. On tärkeää saada tietoa siitä, mitä kotoutuville kuuluu ja kuinka heidän mielestään heille suunnatut palvelut ovat edistäneet heidän asettumistaan Suomeen. Nämä kokemukset ja arviot ovat tärkeitä toimintojen kehittämisen kannalta tulevaisuudessa. Tämä opinnäytetyö nostaa esiin kotoutuvien ajatuksia ja kokemuksia heidän omasta kotoutumisestaan.

Alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen saapuneet ja nyt oleskeluluvat saaneet nuoret ovat motivoituneita löytämään paikkansa yhteiskunnastamme. Koulunkäynti, opiskelu, työ, ystävät ja perheen perustaminen ovat asioita, joita nuoret toivovat ja joita he tavoittelevat. Näihin tavoitteisiin päästäkseen he tarvitsevat tukea, apua ja ohjausta ja erityisesti ihmisiä ympärilleen. Kaikkien yhteinen intressi on varmasti se, että kotoutujat pääsisivät mukaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja aktivoituisivat sen eri toimintoihin ja mahdollisuuksiin.

Opinnäytetyön aihe rakentuu vahvasti työelämäyhteydestä. Työ on rakennettu yhteistyössä Kirkkopalveluihin kuuluvan Seurakuntaopiston kanssa sekä Pieksämäen ja Järvenpään kaupunkien kotoutumispalveluista vastaavien viranomaisten kanssa. Työelämästä noussut toive ja tarve asiakkaiden kotoutumiseen liittyvien kokemusten esiin saamiseksi sekä oma henkilökohtainen intressi saada tietoa kotoutumisen toteutumisesta nuorten kohdalla kohtasivat ja jalostuivat alkavaksi tutkimukseksi. On tarpeellista tietää ovatko nuoret kokeneet saamansa palvelut ja toimenpiteet merkityksellisiksi ja arjen sujumista helpottaviksi. Nuorilta toivottiin myös tietoa niitä asioita, mitkä ovat olleet heidän arkeaan vaikeuttavia tai eivät ole heidän kohdallaan onnistuneet. Tämä työ selvittää asiaa ja tuo nuorten kotoutujien ääntä kuuluville.

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen ja menetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen. Nuorilta kerättiin tietoa asiakaskyselyllä, mikä laadittiin yhdessä työelämä yhteistyökumppaneiden kanssa. Kyselyt toteutettiin koottuina tilaisuuksina Seurakuntaopistoilla Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Kyselyn tulosten valmistuttua järjestettiin Pieksämäellä ja

Järvenpäässä tulosten julkistamistilaisuudet, ja kaikilta tutkimuksessa mukana olleilta työelämän edustajilla kerättiin palautetta tutkimuksesta ja sen toteutuksesta. Työn edetessä on tutkittu, vertailtu ja tehty johtopäätöksiä olemassa olevaa tietoa hyödyntäen. Aihepiiristä on olemassa paljon materiaalia ja jo tutkittua tietoa, mutta vastaavan laajuista asiakkaiden kokemusten ja arvioiden kuulemista on vähän. Tutkimuksen edetessä on käynyt selväksi, että tilausta ja tarvetta asiakkaiden kokemusten esiin saamiseksi on olemassa.

Aihe on erittäin ajankohtainen ja koskettaa koko valtakuntaa. On tärkeää, että kotoutumiseen liittyvissä toiminnoissa ja palveluissa ei ole isoja laadullisia sekä alueellisia eroja. Pieksämäki ja Järvenpää ovat toimintaympäristöinä hyvin erilaiset. Kaupunkien sijainti, koko ja toimintahistoria kotoutumispalveluiden tuottajana ovat tekijöitä, joissa on eroja.

2 HAASTEELLINEN VUOSI 2015

2.1 Laajamittainen turvapaikanhakijoiden maahantulo vuonna 2015

Turvapaikanhakijalla tarkoitetaan henkilöä, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikkaa voidaan hakea eri perustein ja tämän tutkimuksen kohde-ryhmän perusteena on ollut kansainvälinen suojelu. (Maahanmuuttovirasto 2018.) Kansainvälistä suojelua hakevalle voidaan myöntää turvapaikka, jos hänellä on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan vainotuksi uskonnon, alkuperän, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta eikä hän voi turvautua kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa suojeluun (L 301/2004.)

Vuoden 2015 tapahtumat olivat erityisen poikkeukselliset. Suomeen virtasi turvapaikanhakijoita ennätysellisen paljon verrattuna aiempaan ja vuosiin 2016–2017. Vuoden 2015 aikana Suomi vastaanotti 32 477 turvapaikkahakemusta. Vastaavasti vuosien 2016 ja 2017 aikana jätettiin Suomeen yhteensä 10692 turvapaikkahakemusta kansainvälisen suojelun perusteella. (Maahanmuuttovirasto 2018.)

Turvapaikkapäätöksiä kansainvälisen suojelun perusteella tehtiin vuosien 2015-2017 välisenä aikana 45089 kappaletta. Näistä päätöksistä 13 403 oli myönteisiä eli turvapaikka myönnettiin. (Maahanmuuttovirasto 2018.)

2.2 Alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen saapuneet vuonna 2015

Alaikäisellä ja ilman huoltajaa saapuneella turvapaikanhakijalla tarkoitetaan alle 18 vuotiasta lasta, joka on saapunut maahan ilman vanhempiaan tai huoltajaa (Mikkonen 2002, 12).

Alaikäisinä ja ilman huoltajaa saapuneina haki Suomesta turvapaikkaa vuonna 2015 kansainvälisen suojelun perusteella 3402 lasta. Seuraavan kahden vuoden aikana vastavia hakemuksia jätettiin yhteensä 592 kappaletta. (Maahanmuuttovirasto 2018.)

Pieksämäen ja Järvenpään Seurakuntaopiston kampukset vastaanottivat molemmat 25 alaikäistä turvapaikanhakijaa syksyllä 2015. Pieksämäen yksikköön siirtyi vuonna 2016

lisää alaikäisiä turvapaikanhakijoita, kun Ruokolahdella Seurakuntaopiston Jaakkiman yksikössä päättyi vastaanottopalveluiden tarjoaminen.

Alaikäisinä ja ilmanhuoltajaa saapuneiden lasten osalta tuli turvapaikkapäätöksiä ajalla 2015–2017 yhteensä 3071 kappaletta. Näistä päätöksistä oli myönteisiä yhteensä 2203 kappaletta. (Maahanmuuttovirasto 2018.)

Tämä poikkeuksellinen tilanne johti siihen, että Suomi on tarjonnut kodin suurelle joukolle ihmisiä, jotka ovat saapuneet vieraaseen kulttuuriin. Nyt he ovat kotoutumassa Suomeen ja tarvitsevat monenlaista apua ja tukea omaan arkeensa. Tässä työssä tavoitteena on selvittää ja nostaa esiin nuorten kotoutujien kokemuksia oman kotoutumisensa alkutaipaleelta. Miten asettuminen uuteen ympäristöön on onnistunut ja toteutunut heidän omien kokemustensa pohjalta Järvenpäässä ja Pieksämäellä.

3 KOTOUTUMINEN

3.1 Lainsäädäntö

Lainsäädännöllä määritellään ne toimenpiteet ja palvelut, minkä avulla Suomeen muuttaneella henkilöllä olisi mahdollisuus päästä tasavertaisena jäsenenä mukaan yhteiskuntaan ja sen eri toimintoihin.

Laki kotoutumisen edistämisestä (L 1386/2010) määrittää kotoutumisen seuraavasti. Se on kotoutujan ja yhteiskunnan välistä vuorovaikutteista kehitystä, minkä avulla kotoutuja saa tarvittavia tietoja ja taitoja selviytyäkseen Suomessa unohtamatta kuitenkaan hänen omaa kulttuuriaan, kieltä ja taustojaan. Kotouttamislaiilla halutaan edistää Suomeen muuttaneiden ja kantaväestön vuorovaikutusta (Björklund 2014, 71–72.) Lain tarkoituksena on myös edistää kotoutujan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Arvoista yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus ovat päämääränä kotoutumisessa. Lain mukaan kotouttaminen on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Lain tavoitteena on vastata maahanmuutossa viime vuosina tapahtuneeseen kasvuun ja monimuotoistumiseen tuke- malla maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa huomioiden yksilöllinen palvelun- tarve. Laki pyrkii saattamaan kotoutumistoimet ja –palvelut kaikkien saataville riippu- matta siitä mikä on oleskeluluvan peruste (Martikainen, Saukkonen & Säävälä 2013, 95.) Lakia sovelletaan henkilöön, kenellä on ulkomaalaislain (L 301/2004/) mukaan voimassa oleva oleskelulupa Suomessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrittää kotoutumisen tavoitteiksi, että kotou- tuja voi kokea olevansa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen riittävillä taidoilla ja valmiuk- silla varustettuna. Syrjinnän etnisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, iän, seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuolen perusteella kieltää yhdenvertaisuuslaki (L1325/2014).

3.2 Kotoutumisen käsitteet

Termin kotoutuminen englanninkielinen vastine on integration, Suomenkielinen vastine sanalle on integraatio. Integraatiolla tarkoitetaan sitä, että kotoutuva säilyttää kotoutues- saan oman identiteettinsä ja kulttuurinsa, mutta on kosketuksissa ja kanssakäymisessä

uuden kulttuurin ja sen edustajien kanssa (Berry 1990, 201–216). Kotoutumisella pyritään tilanteeseen, missä maahanmuuttajat eivät eristäydy, syrjäydy eivätkä sulaudu valtakulttuuriin, vaan integroituvat eli ovat kiinteässä vuorovaikutussuhteessa enemmistökulttuurin kanssa kadottamatta omaa kulttuuri-identiteettiään (Lepola 2002, 76). Yhteiskuntaan integroitumisen vastineena on yleisesti käytössä kotoutuminen (Jasinskaja-Lahti, Liebkind & Perhoniemi 2006, 13).

Inklusiolla tarkoitetaan osallisuutta ja termi tulee englannin kielen sanasta inclusion. Osallisuudella tarkoitetaan tasavertaista ja aktiivista kuulumista yhteisöön sekä yhteiskuntaan ja sen toivotaan ennaltaehkäisevän syrjäytymistä (Järvikoski & Härkäpää 2004, 138). Inklusio ajattelua on myös palvelurakenteiden järjestäminen niin, että yhteistoinnallisuus toteutuisi mahdollisimman hyvin kotoutujien ja kantaväestön välillä. Inklusio periaate voi kaksisuuntaisena olla rikastuttamassa molempia niin kotoutuvia kuin kantaväestöäkin (Opetusministeriö 2016, 13).

Akkulturaatio määritellään muutosprosessiksi, mikä joka tapahtuu eri kulttuurin edustajien välittömän vuorovaikutuksen seurauksena (Redfield ym. 1936, 1). Kaksisuuntaisella akkulturaatiolla tarkoitetaan kulttuurien kohtaamisesta tapahtuvaa prosessia, missä vähemmistöryhmä sopeutuu enemmistökulttuuriin ja myös enemmistökulttuurin jäsenet ovat kosketuksissa vähemmistökulttuurin kanssa (Barry 1990, 201–217). Korpelan (2013) tulkinnan mukaan kyse on sopeutumista toiseen kulttuuriin. Akkulturaation käsitteessä on kysymys maahanmuuttajien omassa kulttuurissa tapahtuvista muutoksista uuteen kulttuuriin saapumisen jälkeen. Nämä muutokset näkyvät mm. asenteissa, arvoissa, uskomuksissa ja käyttäytymisessä. (Liebkind 2000, 13.)

3.3 Kotoutumissuunnitelma

Laki kotoutumisen edistämisestä (L 1386/2010) määrittelee, että kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Sen tavoitteena on edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma laaditaan aina alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle nuorelle. (L 1386/2010).

Lain kotoutumisen edistämisestä (L 1386/2010) mukaan kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työ- ja elinkeinotoimisto ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään. Kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovittava yhteen. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Kotoutumissuunnitelma tarkistetaan vuosittain yhdessä viranomaisten ja kotoutujan kesken. Alaikäisenä ja ilman huoltajaa saapuneella kotoutumissuunnitelma on voimassa 21 ikävuoteen saakka ja sen jälkeenkin on suunnitelmaa mahdollista jatkaa yksilön palveluntarve huomioon otettuna.

Ennen kotoutumissuunnitelmaa tehdään alkukartoitus, millä selvitetään kotoutuvan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Alkukartoituksen toteutuksesta vastaavat kunnan kotoutumispalveluiden viranomaiset sekä Työ- ja elinkeinotoimiston virkailija. Kartoitus voidaan tehdä molempien toimijoiden kanssa yhteisesti tai jommankumman toimesta erikseen kotoutujan läsnä ollessa. (L 1386/2010).

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotouttamisohjelma, mikä määrittää kunnan/kuntien kotoutumispalveluiden strategian. Kunnan/kuntien tehtävänä on varmistaa, että toimenpiteet ja palvelut tuotetaan sisällöltään ja laajuudeltaan tarpeita vastaavina. (L 1386/2010).

3.4 Kotoutumispalvelut Järvenpäässä ja Pieksämäellä

Järvenpäässä (Järvenpään kotouttamisohjelma 2018–2021, 8.) käytetään käsitettä kotouttamistyö kuvaamassa kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämistä. Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa sujuva arki yhdessä asukkaiden kanssa ja luoda edellytykset hyvälle elämälle, sivistykselle, itsensä kehittämiselle ja aktiiviselle toiminnalle. Kotouttamisohjelman tavoitteena on varmistaa, että maahanmuuttajat voivat elää ja osallistua

kantaväestön kanssa yhdenvertaisina kuntalaisina Järvenpäässä. Ohjelma korostaa osallisuuden merkitystä kotoutumisen edistämässä ja yksilöllisyyttä, mikä tulee huomioida palveluissa. Kaupungin kotouttamisohjelmassa mainitaan, että kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua viranomaisten ohella kotoutumisen tukemiseen joko omalla toiminnallaan tai yhdistysten toiminnan kautta. (Järvenpään kotouttamisohjelma 2018–2021, 28–30.)

Järvenpään kaupungissa kotoutumispalvelut tuottaa maahanmuuttajatoimisto Verso. Verson henkilöstö rakentuu moniammatillisista osaajista, joilla on pidempi aikainen osaaminen sekä kokemus maahanmuuttajille kohdentuvien palveluiden tuottamisesta. Verson henkilöstöön kuuluu maahanmuuttotyön erityisasiantuntija, sosiaalityöntekijöitä ja –ohjaajia, palveluohjaaja sekä terveydenhuollon ammattilaisia. Verson kautta kotoutujat saavat tarvitsemansa palvelut sekä neuvonnan ja ohjauksen. (Järvenpään kotouttamisohjelma 2018–2021, 16–19.)

Kotoutumispalvelut hoidetaan Pieksämäen kaupungissa kotoutumisohjaajan ja aikuisosiaalityön toimesta. Pieksämäen kaupungin kotoutumisohjaaja sekä sosiaalityöntekijät tekevät tiivistä yhteistyötä kotoutuvien asiakkaiden hyväksi. Kotoutumisohjaajan ja sosiaalityöntekijöiden asiakkaina on alaikäisinä ilman huoltajaa saapuneita, yksin matkanneita aikuisia sekä perheitä. Kaupungin kotoutumispalveluiden huolehdittavana ovat toimeentuloon, terveyteen, asumiseen sekä arjen hallintaan liittyvät toimenpiteet sekä tuki. (Pieksämäen kotouttamisohjelma 2013–2017, 14.)

3.5 Kotoutumista tukevat toiminnot Järvenpäässä ja Pieksämäellä

Viranomaistoiminnalla ja -palveluilla ei yksinään kyetä turvaamaan eikä tuottamaan laadukasta ja tuloksellista kotoutumista. Maahanmuuttajatyössä sekä kotoutumiseen liittyvissä palveluissa on mukana paljon eri kolmannen sektorin toimijoita. Parhaimmillaan viranomaistoiminnan ja kolmannen sektorin toimijoiden välisellä yhteistyöllä saavutetaan erittäin positiivisia tuloksia. Järjestöillä, yhdistyksillä sekä urheiluseuroilla on tärkeä merkitys tukea kotoutumista edistäviä toimintoja. Näiden toimijoiden lisäksi on nostettava esiin erilaiset hankkeet, mitkä myös ovat täydentämässä kotoutumistyön kenttää. Vapaaehtoistyöntekijät ja heidän toiminta ovat äärettömän merkityksellistä kotoutuvien arjen tukemisessa.

Järvenpäässä on tehty pitkään maahanmuuttajatyötä sekä tuotettu kotoutumispalveluita. Järvenpäässä palveluiden tuottamiseen ja tukitoimintaan osallistuu monia aktiivisia tahoja ja toimijoita. Ehjä ry ja Setlementti Louhela ovat aktiivisia toimijoita tuottaen kotoutujille paljon erilaista arjen toimintaa ja tukea. Tärkeä toimijoiden yhteinen foorumi on Tukea ja tekoja –verkosto. Verkostoon kuuluu viranomaisia, järjestö- ja yhdistystoimijoita, oppilaitosten henkilöstöä, eri seurakuntien edustajia, hanketyöntekijöitä sekä vapaaehtoisia, jotka haluavat olla kehittämässä ja tukemassa Järvenpään maahanmuuttaja- ja kotoutumistyötä. (Järvenpään kotouttamisohjelma 2018–2021, 28–30.)

Pieksämäellä on maahanmuuttaja- ja kotoutumistyö eri mittakaavassa kuin Järvenpäässä. Pieksämäellä maahanmuuttajien ja kotoutujien määrät kasvoivat vuoden 2015 tapahtumien johdosta. Viranomaistoimijoiden rinnalla toimii kuitenkin muutamia aktiivisia kolmannen sektorin toimijoita sekä vapaaehtoisia. Suomen Punaisen Ristin Pieksämäen osasto on yksi merkittävimmistä toimijoista. SPR:n kautta kotoutuville on saatu monenlaista tukea ja apua. Tukihenkilö- ja ystävötoiminta on yksi tärkeistä tuen muodoista. Viadia, seurakunnat sekä Pieksämäen kaupungilta nuoriso- ja liikuntatoimi ovat myös tukemassa sekä edistämässä toiminnallaan kotoutumista. (Pieksämäen kotouttamisohjelma 2013–2017, 12–14.)

Hankkeilla ja projekteilla on oma rooli maahanmuuttajien ja kotoutujien arjen tuessa. Esimerkkeinä nostan Järvenpäästä kaupungin liikuntapalveluiden Liiku4fun –hankkeen, minkä tavoitteena on kotoutumisen edistäminen ja tukeminen liikunnan avulla. Pieksämäellä toimi vuosina 2016–2017 Viittakivi Oy:n hallinnoima Polkuja yhteisöön –hanke. Hanke tuki kotoutujia arjen eri toiminnoissa viranomaistoiminnan rinnalla. Tällä hetkellä Kirkkopalvelujen hallinnoima ja Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) rahoittama Tuu mukaan –hanke toimii Pieksämäellä, Järvenpäässä ja Ruokolahti-Imatralla. Hankkeen kohderyhmänä ovat juuri alaikäisinä ilman huoltajaa saapuneet ja nyt oleskeluluvan saaneet nuoret aikuiset. Hankkeen tavoitteena on kehittää ja edistää tukihenkilö- ja kummitoimintaa sekä saada kotoutuvia mukaan vapaaehtoistyötoimintaan. Hankkeen toiminta aika on vuosi 2018 ja toimin itse tuossa hankkeessa projektikoordinaattorina.

Rasilainen (2016, 61) nostaa esiin hankkeiden ja projektien merkityksen ja aikaansaadut tulokset kotoutumiseen liittyvissä toiminnoissa ja palveluissa. Samalla hän korostaa, että kotoutumiseen liittyvien palvelurakenteiden hankemaisuus ja projektiluontoisuus tulisi saada kiinteämmäksi osaksi vakituista palvelujärjestelmäämme.

3.6 Kotoutumisen keskeiset osa-alueet

Kotoutuminen on käsitteenä hyvin laaja. Nostan esiin merkittävimpiä kotoutumiseen liittyviä asioita, joihin olen itse omassa työssäni ja tutkimuksessani kiinnittänyt huomiota. Kotoutumislaisissa (L 1386/2010) halutaan korostaa maahanmuuttajien omaa roolia ja osuutta kotoutumisessa. Tämä tavoite näkyy myös siinä, että kotouttamisen sijaan laissa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Varsinainen kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa suomalaisten ja suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmin arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastuksissa ja työpaikoilla. Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja sopeutuu uuteen maahan ja löytää oman paikkansa yhteiskunnassa. Viranomaisten näkökulmasta kotoutumisella tarkoitetaan palveluita, toimenpiteitä ja voimavaroja, joilla helpotetaan sopeutumista yhteiskuntaan (Heikkinen 2015, 28). Turttaisen (2004, 15) mukaan kotouttavalla sosiaalityöllä vahvistetaan yksilön ja yhteisön välistä suhdetta sekä samalla integroidaan yksilöä yhteiskuntaan viranomaistoimijoiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kotoutumisen toteutumista voidaan mitata erilaisten virallisten mittareiden avulla. Näitä ovat työllisyysaste, kielitaito, sosioekonominen asema, kontaktit kantaväestöön tai kotoutujan kiintymys vastaanottavaan ja kotimaahan. Niiden avulla voidaan määrittävää kotoutumisen onnistumista ja toteutumista. (Blomstedt, Hylander & Sundqvist. 2007, 65.) Työ- ja elinkeinoministeriön (2012) toteuttamalla barometrillä kerättiin tietoa maahanmuuttajien kotoutumisen ja viihtymisen kokemuksista valtakunnallisesti eri tekijät huomioiden. Todellista kotoutumista ei voida pelkästään arvioida edellä mainittujen mittarien avulla. Maahanmuuttaja muodostaa omaa kuvaa kotoutumisestaan tunnepuolella. Tunne, että kuuluu joukkoon ja ymmärtää uuden yhteisön toimintaa haluten ottaa siihen osaa, on tunnepuolella tapahtuvaa kotoutumista. Maahanmuuttajat tietävät hyvin itse, kuinka kotoutuminen on tapahtunut ja toteutunut heidän kohdallaan.

Suomen kielen oppiminen on erityisen tärkeää kotoutumisen prosessissa. Riittävän kielitaidon saavuttaminen helpottaa arjessa selviämistä. Kielitaidon puuttuminen ja osamattomuus heikentävät kotoutumisen mahdollisuuksia ja nähdään ongelmana tulevaisuutta ajatellen (Björklund 2015, 37–45; Työ- ja elinkeinoministeriö 45/2016, 38).

Lasten ja nuorten kohdalla on keskeisintä tukea heidän kielen oppimistaan ja kehittyvää monikielisyyttään. Erityisesti tukitoimia tarvitaan nivelvaiheissa kuten perusopetuksesta toisen asteen opetukseen siirryttäessä (Martikainen ym. 2013, 172–183). Parhaiten kielen oppimista edistää se, että sitä käytetään säännöllisesti ja päivittäin. Kielenoppimisessa sosiaalisen verkoston ja ympärillä olevien ihmisten merkitys on suuri. Kielitaidon kehittyminen vaatii osallistumista kieliryhmän elämään (Martikainen ym. 2013, 178–182). Kielitaidottomana on riski jäädä yhteiskunnan ja sosiaalisen elämän ulkopuolelle (Heikkilä-Paukkonen 2008). Kieltä opitaan erilaisissa ympäristöissä ihmisten parissa toimien.

Omassa työssäni kotoutuvien parissa olen erityisesti kiinnittänyt huomiota siihen, että nuoret, jotka ovat mukana erilaisissa verkostoissa ja toiminnoissa oppivat kielen huomattavan paljon nopeammin ja paremmin kuin nuoret joilta nämä verkostot puuttuvat. Tutkimukset osoittavat, että liikunnalliset ryhmätoiminnot ja harrastukset ovat edistämässä kielen oppimista (Muukkonen 2017, 29). Tiilikainen (2008) osoittaa tutkimuksessaan, että haastattelemiensa nuorten mukaan parhaiten kieltä oppii arjessa ja vapaa-ajalla. Kielioppi opitaan kielikursseilla ja puhuminen vapaa-ajan eri tilanteissa.

Kielen oppimisessa nuorilla kotoutujilla on eroja. Osalla nuorista ei ole välttämättä kotimaastaan kouluhistoriaa lainkaan ja heidän oppimisen taidot ovat rajalliset. Nuoren elämäntilanne ja huoli läheisistään voi vaikuttaa motivaatioon ja jaksamiseen (Martikainen ym. 2013, 194–200). On päivänselvää, että yksin Suomeen saapuneet nuoret kärsivät siitä, että heidän omaisensa ja läheisensä eivät ole heidän tukena. Voimme vain arvailla tämän paineen ja epätietoisuuden vaikutusta kotoutuvan arjessa selviämiseen (Heikkilä 2014, 79–83). Tasa-arvon toteutumisen kannalta kielen oppiminen on tärkeää. Kielelliset valmiudet lisäävät osallisuuden toteutumista (Kiuru ym. 2017, 43).

Kotoutumisen kannalta sosiaalinen vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa ja ympäröivät sosiaaliset verkostot ovat merkittäviä. Erityisen tärkeää on, että nuorilla on ystäviä ja kontakteja kantaväestöön. Osallisuuden ja aktiivisuuden tukeminen on kotoutumisprosessissa oleellista (Kiuru ym. 2017, 26–27). Nuoren kotoutumista edistää laaja ja osallistava lähiympäristö, mikä vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja lisää yhteisöllisyyttä. Jansinkaja-Lahti ym. (2006, 20–40.) nostavat esiin sosiaalisen kanssakäymisen ja kantaväestön kontaktien merkitystä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäjänä. Kotoutumista edistää, että ympärillä on luotettavia ihmisiä tukemassa ja ohjaamassa nuorta kotoutujaa (Heikkilä 2014, 81).

Kaveripiirin merkitys on suuri ja ryhmäytyminen lisää osallisuuden sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta (Leinonen 2017, 21). Tutkimuksissa on todettu, että nuorena luodut ystävyys-suhteet ovat merkittävin tekijä nuorten kokeman hyvinvoinnin kannalta (Kivijärvi 2015, 19–20).

Sosiaalisten verkostojen rakenteissa ja koossa on eroja kotoutuvien välillä. Sosiaaliseen verkostoon voi kuulua vanhempia, sukulaisia, koulu- tai opiskelukavereita ja ystäviä harrastuksista sekä vapaa-ajalta. Tutkimukseni kohderyhmässä vanhempien ja sukulaisten puuttuminen omasta sosiaalisesta verkostosta on huomioitava. Heidän kohdallaan verkostot rakentuvat muista heille tärkeistä ihmisistä. Kulttuurista riippumatta jokainen kaipaa ikätovereidensa seuraa, vertaisryhmiin kuulumista ja hyväksytyksi tulemistä (Coleman ym. 1999, 140). Sosiaalisten verkostojen puuttuminen ja niiden ulkopuolelle jääminen on kotoutumisen kannalta vahingollista.

Kontaktit kantaväestöön edistävät kotoutuvien suomen kielen oppimista ja integroitumista vapaa-ajan toimintoihin ja harrasteisiin. Muukkonen (2017) korostaa tutkimuksessaan harrastusten ja liikunnan merkitystä sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kotoutumisen edistäjänä uuteen ympäristöön (Fagerlund ym. 2011, 18).

Vapaa-ajan toiminnot ja harrastukset edistävät kotoutumista. Olen jo edellä nostanut esiin vapaa-ajan toimintojen merkitystä kielen ja sosiaalisten kontaktien edistäjänä. Vapaa-ajan toiminnot ja harrasteet antavat kotoutujalle mahdollisuuden toteuttaa itseään valitsemallaan tavalla yksin tai yhdessä toisten kanssa. Vapaa-ajan toiminnot ovat yksi mahdollisuus, jolla kotoutuvaa voidaan osallistaa ja aktivoida (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016, 52). Harrastusten ja joukkueurheilun merkitystä kotoutumista edistävänä tekijänä on nostettu esiin Eskelisen (2017) tutkimuksessa. Liikunnan kautta nuorten fyysinen ja psyykinen jaksaminen vahvistuu. Nuoret oppivat sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimisen elementtejä ja saavat harrasteiden kautta uusia ystäviä toisista toimintaan osallistuvista. Toiminnoissa mukana pysyminen edistää juurtumista ja on kotoutumista tukevaa (Rasilainen 2016, 24).

Liikunta voi parhaimmillaan edistää kantaväestön ja maahanmuuttajien välistä kanssakäymistä. Harrastukset ja kantaväestön sekä maahanmuuttajien välinen yhteinen tekeminen voivat vähentää ennakkoluuloja ja rasistisia asenteita ja edistää heidän välistään yhteyttään (Zacheus 2010). Zacheuksen mukaan suurin osa nuorista kotoutujista pitää harrasteita merkityksellisinä heidän kotoutumistaan ajatellen. Mielekäs arki ja harrastukset

tutkitusti lisäävät fyysistä ja psyykkistä jaksamista. Vapaa-ajan toiminnot ovat osoittautuneet parhaaksi keinoksi luoda kontakteja kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä (Björklund 2015,18).

Vapaa-ajan toiminta ja harrastukset ovat nuorille keino ilmaista heidän omia tunteitaan ja niissä heillä on mahdollisuus toteuttaa itseään ja hyödyntää omaa osaamistaan. Urheilu ja liikunta ovat nuorille kotoutujille tärkeä osa arkea, ja suurin osa heistä harrastaakin liikuntaa eri muodoissa. Liikunta on yksi keino nuorille luoda omaa identiteettiään vieraassa ympäristössä (Zacheus ym. 2012) Vapaa-ajan toiminta ei ole pelkästään liikuntaa. Esimerkiksi musiikki, tanssi ja piirtäminen kuuluvat myös nuorten harrasteisiin. Näiden toimintojen avulla nuorten luovuus tulee helposti esiin ja niiden välityksellä nuoret voivat käsitellä ikäviäkin tunteitaan ja kokemuksiaan, joita he ovat joutuneet kohtaamaan.

Nuoret kotoutujat ovat tulleet Suomeen pakoon sietämättömiä olosuhteita kotimaissaan. Sota, vaino, terrori ja väkivallan uhka ajoivat nuoret pois kotoaan ja synnyinmaastaan. Nuorille kotoutujille on tärkeää, että he voivat elää turvallisessa ja rauhallisessa ympäristössä. Turvallisuuden tunne rakentuu ajan kuluessa. Turvallisuuden tunnetta lisäävä tekijä on perhe ja se näiltä nuorilta kotoutujilta puuttuu. Ympäristö ja siinä mukana olevat ihmiset ovat näille nuorille perheen korvike. Nuorten arjessa selviämistä edistää ystävä-, tukihenkilö- ja kummitoiminta jolloin voidaan puhua kaksisuuntaisesta kotoutumisen prosessista (Björklund 2015,18).

Turvallisuuteen liittyy vahvasti myös kokemukset, joita nuoret saavat toimintaympäristöstään. Kokevatko nuoret ympäristönsä ystävälliseksi vai vihamieliseksi? Nämä kokemukset vaikuttavat merkittävästi siihen, minkä verran nuoret aktivoituvat ja osallistuvat ympäristön erilaisiin toimintoihin. On olemassa tutkittua tietoa siitä, että lapset ja nuoret kokevat herkemmin negatiivisen ja jopa rasistisen ilmapiirin ympärillään (Rastas 2007, 133–134). Nuorille kotoutujille on ongelmallista myös se, että Suomessa ollessaan monet heistä ovat joutuneet siirtymään paikasta toiseen ja osa nuorista jopa useamman kerran. Irrallisuus ja epävarmuus tulevaisuudesta ovat esteenä sosiaaliselle vuorovaikutukselle ja kestävien kontaktien syntymiselle (Kuusisto-Arponen 2016,5). Pihlajan (2016) mukaan kotoutuminen alkaakin turvallisuuden tunteesta.

Koulunkäynti ja opiskelu ovat tärkeä osa kotoutumisessa. Koulunkäynnin ja suomen kielen opiskelun aloittaminen mahdollisimman nopeasti maahantulon jälkeen nähdään merkityksellisenä. Aikuisten perusopetus ja siihen valmistava opetus antavat pohjan kielen oppimiselle. Ammatillinen opetus, lukio ja muut jatko-opinnot ovat riippuvaisia perusopetuksen antamista valmiuksista. Tutkimukseni kohderyhmän nuorista valtaosa opiskelee edelleen suomen kieltä ja heillä ammatilliset opinnot ja työelämäkuviot eivät vielä ole ajankohtaisia. Tämän vuoksi ammatillinen koulutus ja työelämä eivät ole tässä tutkimuksessa isossa roolissa. Opiskelun merkitystä kotoutumiseen ovat nostaneet esiin mm. Ojala (2016) sekä Halsas ym. (2017).

Nuorten kotoutuminen on vasta alkuvaiheessa. Kotoutumisen prosessi kestää vuosia ja nuoret tarvitsevat monenlaista tukea, apua ja ohjausta omassa arjessaan. THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 2018) mukaan onnistuneella kotoutumisella ja osallisuuden mahdollistamisella estetään syrjäytymistä. Riski syrjäytymiselle on maahanmuuttajataustaisilla moninkertainen kantaväestöön verrattuna (Myrskylä 2012, 1–5).

4 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄ

4.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka nuorten aikuisten kotoutuminen on onnistunut ja toteutunut Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Nuoret ovat tutkimuksessa arvioineet kunnilta saamiaan kotoutumiseen liittyviä palveluita asuessaan Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Nuoret ovat arvioineet myös Seurakuntaopistolta saamaansa suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin opetusta sekä saamiaan asumispalveluita.

Tutkimuksessa nostetaan esiin erityisesti niitä asioita, mitkä nuoret kokevat omaan kotoutumiseensa liittyen tärkeänä ja merkityksellisenä. Nostan tutkimuksessa esiin niitäkin faktoja, mitkä koetaan haasteellisena ja kotoutumista vaikeuttavina ja hankaloittavina tekijöinä. Tutkimuksessa hyödynnetään jo aiemmin tutkittua aiheeseen liittyvää tietoa. Tutkimuksen tavoitteena on, että tulevaisuuden kotoutumiseen liittyvien toimintojen sekä palveluiden suunnittelussa nämä nuorten kokemukset ja arvioinnit olisivat tiedossa ja hyödynnettävissä.

Tutkimuksen tarkoitus on tuottaa alueellisille toimijoille ja erityisesti työelämäyhteistyökumppaneille kokemustietoa, jonka tarpeesta tämä tutkimus toteutetaan. Monikulttuurisuuteen, maahanmuuttoon sekä kotoutumiseen liittyviä tutkimuksia, opinnäytetöitä ja graduja on vuosien saatossa tehty määrällisesti paljon (Piippo 2008; Pohjola 2016; Erola & Virpi 2017 ja Kuukasjärvi & Lukkarila 2015). Tutkimuksia, joissa painopiste on laajemmassa asiakkaiden kokemusten kartoittamisessa, on huomattavasti vähemmän. Asiakasnäkökulma ja -lähtöisyys nousevat tässä tutkimuksessa esiin vahvasti.

4.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset

Tutkimusmenetelmän valinta oli helppoa tutkimusongelma ja tutkimuksen kohderyhmä huomioiden. Tutkimusmenetelmä oli laadullinen eli kvalitatiivinen. Kyseisellä menetelmällä tehdyssä tutkimuksessa pyritään ”löydöksiin” ilman tilastollisia menetelmiä tai määrällisiä keinoja (Kananen 2008, 24.) Laadullisella tutkimuksella pyritään kuvaamaan ja ymmärtämään ilmiötä ja tuottamaan mielekäs tulkinta. Tuloksia ei saavuteta pelkästään ajattelutyön ja kirjallisen materiaalin pohjalta vaan tutkitaan ihmisiä, minkä pohjalta

muodostetaan päätelmiä. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu kentällä ja tutkittavien parissa tapahtuva havainnointi, missä tutkittavien kokemukset ja näkemykset saadaan esille. Tämän tutkimuksen materiaali kerättiin kirjallisella asiakaskyselyllä.

Tutkimuksella tuodaan esiin nuorten omat arvioinnit ja kokemukset heidän kotoutumistaan. Tutkimuksessa valitsin tutkimusongelmaksi nuorten kotoutumisen heidän itsensä kokemana. Ovatko saadut kotoutumispalvelut vastanneet heidän tarpeitaan ja missä asioissa he mahdollisesti tarvitsevat lisää apua. Tutkimuskysymyksiäni ovat:

1. Kuinka nuoret kotoutujat ovat kokeneet oman kotoutumisensa?
2. Mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota tarkasteltaessa nuorten kotoutumista?

Lähdekirjallisuutta haettiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmää mukailleen. Menetelmää mukailleen saadaan hankittua syventävää tietoa tutkittavasta aiheesta ja voidaan selvittää tutkittavan aiheen laajuutta ja saatavilla olevan tiedon määrää. Menetelmää soveltaen kävin läpi olemassa olevaa materiaalia monikulttuurisuuteen ja erityisesti kotoutumiseen liittyen. Aiemman ja olemassa olevan tiedon käytettävyyden sekä luotettavuuden arviointi sekä jo esitettyjen tulosten ja johtopäätösten analysointi kuuluvat kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmään. Tätä arviointia olen tehnyt ja sen perusteella valinnut käyttämäni lähteet. Lähteiden valinta perustuu laadulliseen valintaan määrällisen sijaan. Opinnäytetyöni keskeinen teema on asiakaskyselyssä ja asiakkaiden kotoutumisen kokemusten esiin saamisessa. Hankitun teoreettisen tiedon ja asiakkaiden kokemusten vertaaminen ja tarkastelu antavat vastauksia jo aiemmin esittelemiini tutkimuskysymyksiin. Hyödynnän tutkimuksessa omaa työkokemustani kotoutuvien asiakkaiden parissa työskentelystä niin Pieksämäellä kuin Järvenpäässä.

4.3 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat alaikäisinä ja ilman huoltajaa Suomeen saapuneet ja nyt jo oleskeluluvan saaneet nuoret aikuiset. Lähes jokainen kohderyhmän nuorista saapui Suomeen kesän ja syksyn aikana vuonna 2015. Kaksi kyselyyn vastanneista oli saapunut Suomeen vuosina 2014 ja 2016. Oleskeluluvat nuoret ovat saaneet vuosien 2016–2017 aikana. Jokainen tutkimukseen osallistunut nuori on täysi-ikäinen ja suurin osa heistä on 18–21 vuotiaita kuuluu jälkihuollon piiriin. Jälkihuollon piirissä nuoret saavat

tarvitsemansa tuen ja palvelut lakisääteisesti kunnan sosiaalitoimen kanssa tehdyn arvioinnin pohjalta. Kuntien velvollisuus on tarjota jälkihuollon palveluja tarvittaessa kuntalaisille aina kahteenkymmeneen ikävuoteen saakka.

Tutkimukseen osallistuneet nuoret edustavat useaa kansallisuutta. Suurin ryhmä ovat afgaanit 33 nuorta eli 73 % tutkimukseen osallistuneista. Seuraavina tulevat somalit 14 %, iranilaiset 7 %, kongolaiset 4 % ja etiopialaiset 2 % tutkimukseen osallistuneista. Tutkimukseen osallistuneista 69 % oli kyselyä toteutettaessa järvenpääläisiä ja 31 % pieksämäkeläisiä.

4.4 Työelämäyhteys ja yhteistyökumppanit

Tutkimukseni työelämäyhteys muodostui itsestään työskennellessäni Kirkkopalveluilla ja Seurakuntaopistolla Koto-asuntolassa kesän ja syksyn 2017 aikana. Kirkkopalvelut järjestivät vastaanottopalveluina kotoutumista tukevaa asumista ja kielen opetusta Seurakuntaopistolla Järvenpäässä ja Pieksämäellä. Työskentelin vastaavan ohjaajan sijaisena Pieksämäen ja Järvenpään yksiköissä Koto-asuntolassa kesän ja syksyn 2017 aikana. Kirkkopalvelujen ja Seurakuntaopiston henkilöstön kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esiin ajatus, että olisi tärkeää saada nuorten kotoutumisen kokemuksia esiin. Seurakuntaopiston näkökulmasta on tärkeää saada tietoa siitä, kuinka nuoret ovat kokeneet saamansa suomen kielen opetuksen ja tuetun asumisen palvelut. Ovatko nämä palvelut olleet heidän mielestään sopivia ja laadukkaita ajatellen heidän tämän päivän tilannettaan kotoutumispalveluiden asiakkaina ja kuntalaisina Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Tämän keskustelun pohjalta myös Järvenpään sekä Pieksämäen kaupungin kotoutumisesta vastaavat viranomaiset kiinnostuivat aiheesta. He toivoivat, että saisivat tietoa siitä, kuinka nuoret kokevat heidän tarjoamat kotoutumispalvelut ja ovatko ne nuorten mielestä riittäviä. Kohdentuvatko palvelut niille elämänalueille, joille nuoret tukea toivovat saavansa. Järvenpään kaupungin maahanmuuttajatoimisto Verson sekä Pieksämäen kaupungin kotoutumispalveluiden viranomaisten kanssa vahvistui entisestään ajatus tutkimuksen tarpeellisuudesta. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), myös osoitti kiinnostusta aiheeseen. Tapasimme eri toimijoiden kesken useita kertoja ja nopeasti ajatus tutkimuksen toteutuksesta olikin konkreettisesti jo käynnissä. Tutkimuksen toteutus on vaatinut tiivistä yhteistyötä kaikkien mukana olevien tahojen kanssa.

4.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuskriteerit ovat Kanasen (2010, 69–70) mukaan työn arvioitavuus, dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus sekä luotettavuus tutkitun kannalta. Tutkimuksessani olen noudattanut näitä periaatteita. Kuvaan tutkimuksen toteutusta tarkasti luvussa 5, missä yksityiskohtaisesti esitetään tutkimuksen prosessi, materiaalien käyttö, analysointi sekä dokumentaatio.

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin menetelmä mittaa tutkittavan ilmiön ominaisuutta (Hirsjärvi ym. 2000, 213). Tutkimuksen tuloksien analysoinnin perusteella voidaan todeta, että tutkimukselta odotettua tietoa on saatu esille.

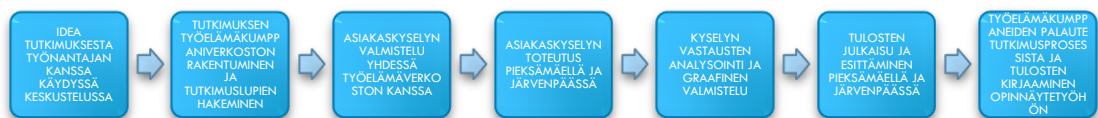
Reliabiliteetti puolestaan kuvaa, kuinka luotettavasti ja toistettavasti käytetty mittaus- ja tutkimusmenetelmä mittaa haluttua ilmiötä (Hiltunen 2009, 9). Reliabiliteetin osalta voidaan todeta, että tutkimuksessa käytettyä kyselylomaketta on testattu tämän tutkimuksen ulkopuolella Ruokolahdella ja Imatralla nuorten kotoutumisen kokemusten kartoituksessa. Tutkimuksen menetelmä ja materiaalit ovat hyödynnettävissä tulevaisuudessa tutkimusmateriaaleina. Tutkimuksessa olen hakenut vertailukohtia aiemmista tutkimuksista ja valinnut niiden osalta lähteet erityisen tarkasti ja pääasiassa käyttänyt tuoretta tutkimustietoa tältä vuosituhannelta. Tutkimuksessa kerätty asiakaspalaute on kerätty nimettömänä ja ollut ainoastaan tutkimuksen tekijän hallussa. Materiaalia on säilytetty asiaan kuuluvalla tavalla suojattuna ja materiaali hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Asiakaskyselyyn osallistuminen oli nuorille kotoutujille täysin vapaaehtoista. Kyselyyn vastaamisessa nuorilla oli mahdollisuus käyttää tulkkeja ja kyselymateriaali oli käännetty vastaajien omalle äidinkielelleen. Tällä haluttiin varmistaa se, että jokainen kyselyyn vastannut varmasti ymmärsi, mistä oli kyse. Tutkimuksen materiaali oli neutraali eikä se loukannut ketään kyselyyn osallistunutta. Opinnäytetyö ja tutkimus on edennyt tarkan ja huolellisen aikataulutuksen ohjaamana. Prosessin eri vaiheet ovat määritettävissä erittäin tarkasti ja työskentelyssä on noudatettu eettisesti kestävästä työskentelytapaa.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen toteutuksen aikataulu

Tutkimusprosessi sai alkunsa elokuussa 2017. Työskennellessäni Kirkkopalvelut ry:n Koto-asuntolassa nousi esiin ajatus, että olisi hienoa saada nuorten kokemuksia ja ajatuksia heidän kotoutumisestaan esiin kootusti. Kirkkopalvelut ja Seurakuntaopisto ilmaisivat kiinnostuksen ja halukkuuden yhteistyölle tutkimukseen liittyen. Aiheesta kiinnostuivat myös Järvenpään ja Pieksämäen kaupunkien kotoutumispalveluista vastaavat viranomaiset, joiden kanssa Kirkkopalvelut tekivät jo tiivistä yhteistyötä. Etelä-Savon ELY näki aiheen kiinnostavana ja hyödyllisenä. Heidän intressinä oli, että kyseinen maahanmuuttajatyö on varsin uusi ilmiö alueella ja kokemustietoa on tärkeää saada tulevaisuuden palveluiden kehittämiseksi.

Syyskuun aikana haettiin tutkimusluvut kaikilta asianomaisilta tahoilta, jotka olivat Järvenpään ja Pieksämäen kaupungit sekä Kirkkopalvelut ry. Luvat saatuani tutkimuksen toteutus varsinaisesti alkoi. Lokakuussa oli jo valmiina asiakaskyselylomakeluonnos, mitä lähdettiin työelämäyhteistyökumppaneiden kanssa yhdessä jalostamaan. Loka-marraskuun aikana saatiin kyselymateriaalit valmiiksi useiden tapaamisten ja neuvottelujen tuloksena. Joulukuun 2017 ja tammikuun 2018 aikana kysely toteutettiin nuorille molemmilla paikkakunnilla. Helmi-maaliskuussa tulokset analysoitiin ja puettiin esitettävään muotoon. Maaliskuun aikana järjestettiin julkaisutilaisuudet Pieksämäellä ja sekä Järvenpäässä. Työelämäyhteistyökumppanien palaute kyselystä ja sen toteutuksesta kerättiin huhtikuun aikana. Opinnäytetyö valmistuu alkusyksyn 2018 aikana. Tutkimusprosessin eteneminen on kuvattu alapuolella erillisellä kuviolla (kuvio 1).

KUVIO 1. Tutkimusprosessin eteneminen 2017-2018

5.2 Asiakaskysely

Tutkimusaineisto kerättiin nuorilta kotoutujilta asiakaskyselyllä. Asiakaskyselyn kysymykset laadittiin yhdessä työelämäyhteistyökumppaneiden kanssa. Kysely rakentui kahdesta osasta, joista toisessa kerättiin nuorten kokemuksia ja arviota Seurakuntaopistolla vietetystä ajasta. Näiden kysymysten laadinnassa oli mukana Seurakuntaopiston aikuisten perusopetuksen (AIPE) opettajia sekä Kirkkopalvelujen kotoutumistoiminnan henkilöstöä. Toinen osa kyselyä selvitti nuorten kokemuksia saamistaan kotoutumista edistävästä palveluista Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Järvenpään kaupungin maahanmuuttajatoimisto Verson viranomaiset sekä Pieksämäen kaupungin maahanmuuttajapalveluista kotoutumisohjaaja sekä aikuissosiaalityöntekijät osallistuivat kysymysten valmisteluun. Kysely sisälsi 5 kysymystä henkilökohtaisiin tietoihin liittyen kuten kansallisuus ja sukupuoli. Kolmekymmentä kysymyksistä oli strukturoituja eli monivalintaisia ja 10 avointa kysymystä. Moniammatillisella kysymyspatteriston valmistelulla varmistettiin, että kysymme kaikkien toimijoiden näkökulmat huomioiden oikeita kysymyksiä. Kyseinen strategia varmisti myös sen, että saadaan riittävällä laajuudella nuorten kokemuksia esiin. Kyselypatteristo esitetään opinnäytetyön liitteessä (liite 1). Tutkimuksen kannalta oli erittäin tärkeää työstää materiaali selkeään ja mahdollisimman helposti ymmärrettävään muotoon. Kyselyn kohderyhmä oli kuitenkin vasta pari vuotta Suomessa viettäneitä ja kotoutumisensa alkuvaiheessa olevia nuoria.

Kysely toteutettiin Järvenpään ja Pieksämäen Seurakuntaopiston kampuksilla koottuina tilaisuuksina koulupäivän sisällä. Kootulla tilaisuudella tarkoitetaan sitä, että nuoret kotoutujat kutsuttiin yhteiseen tilaisuuteen, missä heillä oli mahdollisuus osallistua tutkimukseen. Toimintatapa valittiin sen vuoksi, että mahdollisimman monet kohderyhmän nuorista kotoutujista tavoitettiin samalla kertaa. Tämän lisäksi työelämäyhteistyökumppaniverkostojen avulla välitettiin tietoa kyselystä niille nuorille, jotka eivät enää opiskelleet Seurakuntaopistolla. Pieksämäellä kysely toteutettiin 18.12.2017 ja Järvenpäässä 10.1.2018. Järvenpäässä nuorille järjestettiin myös jalkautuva kysely EHJÄ ry:n toteuttamaan maahanmuuttajille suunnattuun kerhoiltaan. Tuolla vierailulla kolme nuorta halusi osallistua kyselyyn. Jalkautuvan kyselyn toteuttaminen oli Järvenpäässä perusteltua, sillä osa nuorista ei ollut enää Seurakuntaopiston opiskelijoina. Pieksämäellä järjestettyyn kyselyn toteutukseen kutsuttiin paikalle myös nuoret, jotka eivät olleet enää Seurakuntaopiston kirjoilla.

Kyselyä toteutettaessa kohderyhmän nuoria oli Pieksämäellä 18 ja heistä 14 osallistui kyselyyn. Järvenpäässä kohderyhmän nuoria oli kyselyn toteutus hetkellä 50–60 ja heistä 31 osallistui kyselyyn. Vastausprosentti koko kohderyhmästä oli Pieksämäellä lähes 80 % ja Järvenpäässä 50-60 %. Järvenpäässä nuorten kotoutujien määrässä tapahtuu enemmän vaihtelua kuin Pieksämäellä. Tämä johtuu siitä, että Keski-uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla on yleisempää nuorten asuinpaikkojen vaihtuminen kuin Etelä-Savossa. Kyselymateriaali käännettiin darin (liite 2) ja somalin kielille (liite 3), koska valtaosa vastaajista edusti näitä kieliryhmiä. Itse kyselytilaisuudessa Pieksämäellä ja Järvenpäässä oli paikalla myös darin kielen tulkit. Nuorilla oli mahdollisuus vastata kyselyyn omalla äidinkielellään, mutta kaikki vastaukset saatiin nuorilta suomeksi. Kyselytilaisuuksissa oli Pieksämäellä ja Järvenpäässä paikalla ryhmien opettajat, jotka auttoivat tarvittaessa nuoria kysymyksiin liittyen. Muutamien kysymysten osalta tarvittiin kysymysten avaamista ja selkeyttämistä osalle vastaajista. Näitä olivat kysymykset, missä kysyttiin omakohtaista rasismien kokemista Pieksämäellä ja Järvenpäässä ja kokemuksia luokan ilmapiiristä Seurakuntaopistolla opiskelun aikana. Rasismien kokemisen osalta määriteltiin yhteisesti rajat eli milloin tilanne on hyvä tai huono. Ilmapiiri sana puolestaan osoittautui osalle vastaajia hanakalaksi ymmärtää ja sitä tarkennettiin apusanoin.

Kyselyyn osallistui kaikkiaan 45 nuorta kotoutujaa eli suurin osa kaikista kohderyhmän asiakkaita kyseisillä paikkakunnilla.

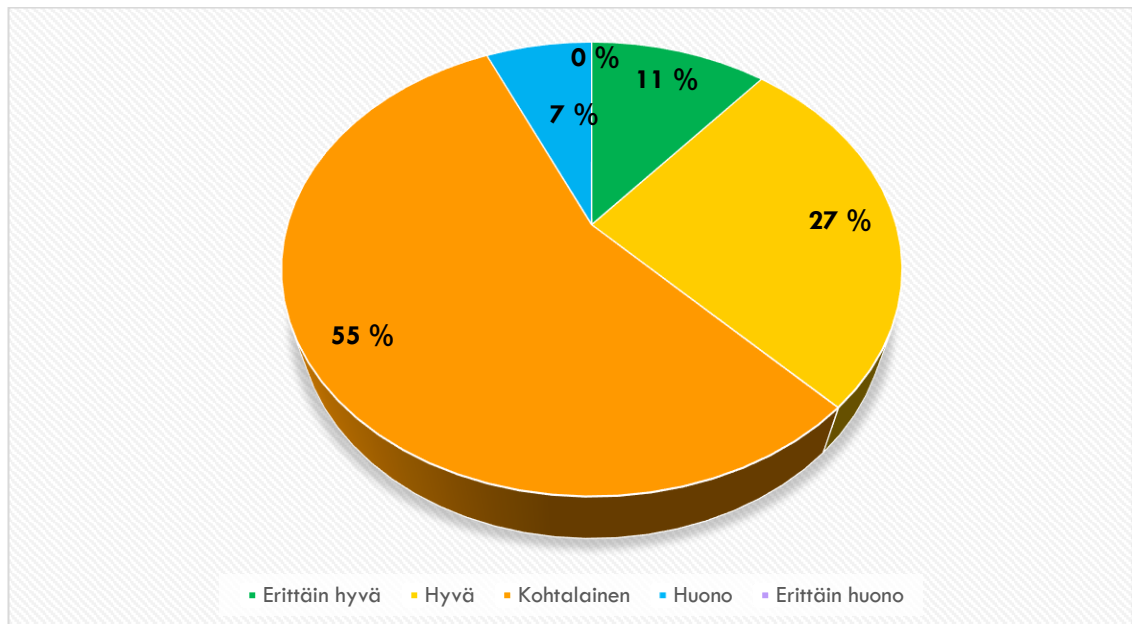
5.3 Tulosten analysointi

Asiakaskyselyn toteutuksen jälkeen kyselyn tulokset analysoitiin. Tuloksista laadittiin graafinen esitys, minkä avulla tulokset saatiin selkeästi esitettävään muotoon. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole vertailla Pieksämäen ja Järvenpään kotoutumispalveluita nuorten kotoutujien arvioinnin pohjalta, vaan nostaa esiin aidosti nuorten kokemukset paikkakuntakohtaisesti. Tulokset julkaistiin tuplagrafiikalla eli nähtävillä oli samaan aikaan paikkakuntakohtainen nuorten arviointi sekä vieressä arviointi, missä oli molempien paikkakuntien yhteenlaskettu arvio. Työelämäyhteistyökumppaneiden kannalta oleellista tietoa oli, kuinka heidän paikkakuntansa nuoret kokivat saamansa palvelut ja toimenpiteet niin kaupunkien kotoutumispalveluissa kuin Seurakuntaopiston kampuksilla.

Tuloksien analysoinnin yhteydessä valittiin tutkimuksessa esitettävät tulokset. Valintaan vaikutti kotoutumiseen keskeisesti vaikuttavat asiat, mitkä nousivat esiin lähdemateriaaleihin tutustuttaessa. Aiheeseen liittyviä aiemmin toteutettuja tutkimuksia ja niistä nousseita tuloksia vertailin omasta tutkimuksestani saatuihin tuloksiin. Tämän vertailun johdosta valikoitui oleellisin tieto, mikä työssä esitellään.

6 TULOKSET

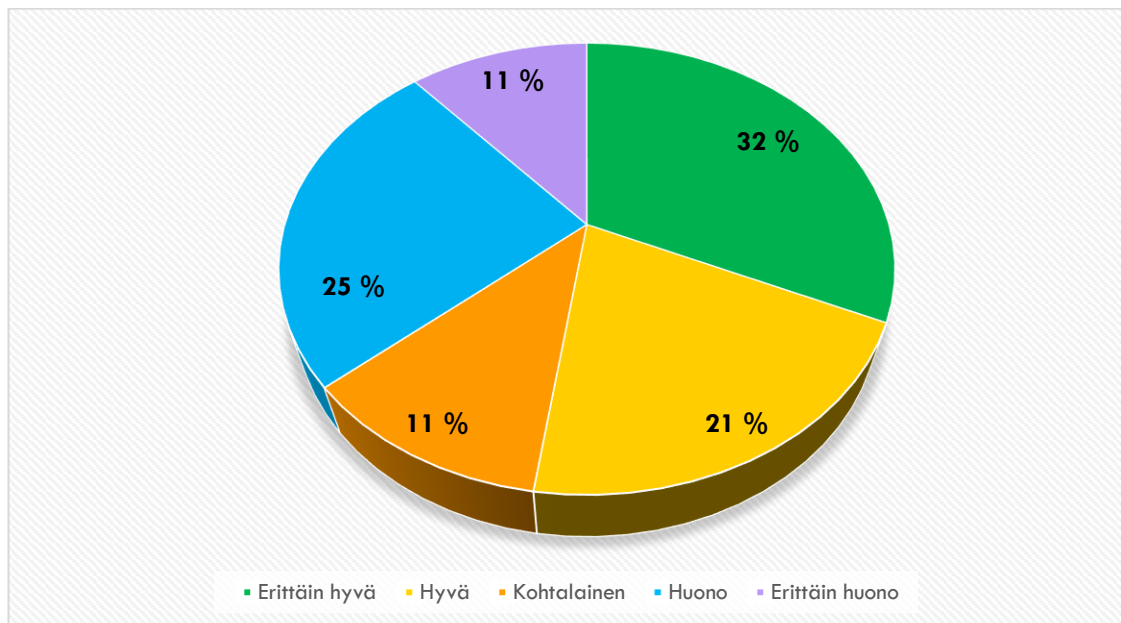
Tutkimuksella selvitettiin nuorten kokemuksia kotoutumisesta ja siitä, kuinka he ovat päässeet mukaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja arkeen. Tutkimus osoittaa, mitkä asiat ovat kotoutujan näkökulmastaan tärkeitä ja merkityksellisiä. Tutkimuksessani nuoret arvioivat oman suomen kielen taitoaan ja erityisesti sitä, kuinka he sillä arjessa selviävät. Nuorista reilu kolmannes arvioi oman suomen kielen taitonsa erittäin hyväksi tai hyväksi. Yli puolet pitävät kielitaitoaan kohtalaisena (kuvio 2). Suuri osa kyselyyn vastanneista nuorista kokee tarvitsevansa lisää suomen kielen opetusta. Lähes neljännes nuorista antoi palautetta, että suomen kielen opetusta ja kielioppia olisi pitänyt olla enemmän Seurakuntaopiston opetuksessa.

KUVIO 2. Osaan suomen kielen ja selviän sillä arkiaskareissa?

Toinen kotoutumisen kannalta oleellinen asia on sosiaalinen vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa ja ympäröivät sosiaaliset verkostot. Nuoret tarvitsevat ympärilleen luotettavia ihmisiä ja kavereita, keiden kanssa he voivat viettää aikaa. Erityisen tärkeää on, että nuorilla on ystäviä ja kontakteja kantaväestöön. Nuorten kommentteista ja arvioista on nähtävillä, että osalla nuorista kotoutujista on sosiaalista vuorovaikutusta ja elämää kantaväestön kanssa huomattavan paljon enemmän kuin osalla tutkimukseen osallistuneista. Vähän yli puolet vastaajista arvioi tilanteen erittäin hyväksi tai hyväksi, kun kysyttiin, onko

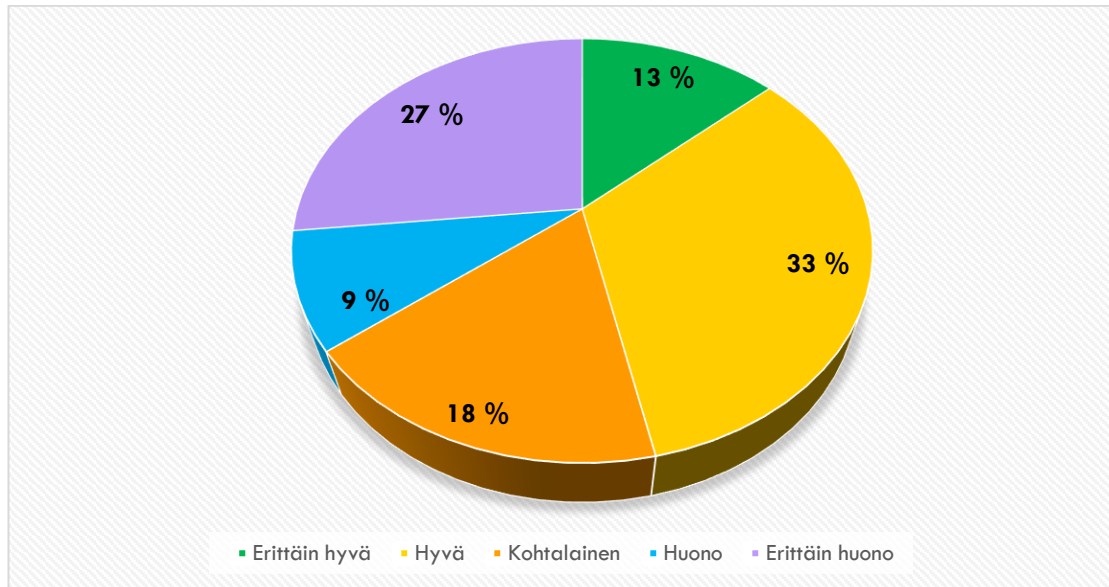
heillä suomalaisia ystäviä ja kavereita (kuvio 3). Vastaavasti yli kolmannes arvioi tilanteen huonoksi tai erittäin huonoksi. Tutkimuksen tuloksista on nähtävissä myös ystävä-, tukihenkilö- ja kummitoiminnan merkitys sosiaalisen vuorovaikutuksen edistäjänä. Osalla tutkimukseen osallistuneista nuorista puuttuu rohkeus ja uskallus lähteä mukaan erilaisiin toimintoihin ja tilanteisiin, missä luontaisia kontakteja kantaväestöön syntyisi. Tässä kohdassa tuki- ja kummihenkilöillä on merkittävä rooli olla rohkaisemassa, tuke-
massa ja ohjaamassa nuoria, että he rohkaistuisivat osallistumaan erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin. Kolmannen sektorin toiminta ja toimijat ovat tärkeässä asemassa kotoutujien tukena. Järjestö-, yhdistys- ja seuratoiminta tavoittavat suurimman osan nuorista kotoutujista.

KUVIO 3. Minulla on suomalaisia ystäviä ja kavereita tai kummeja?

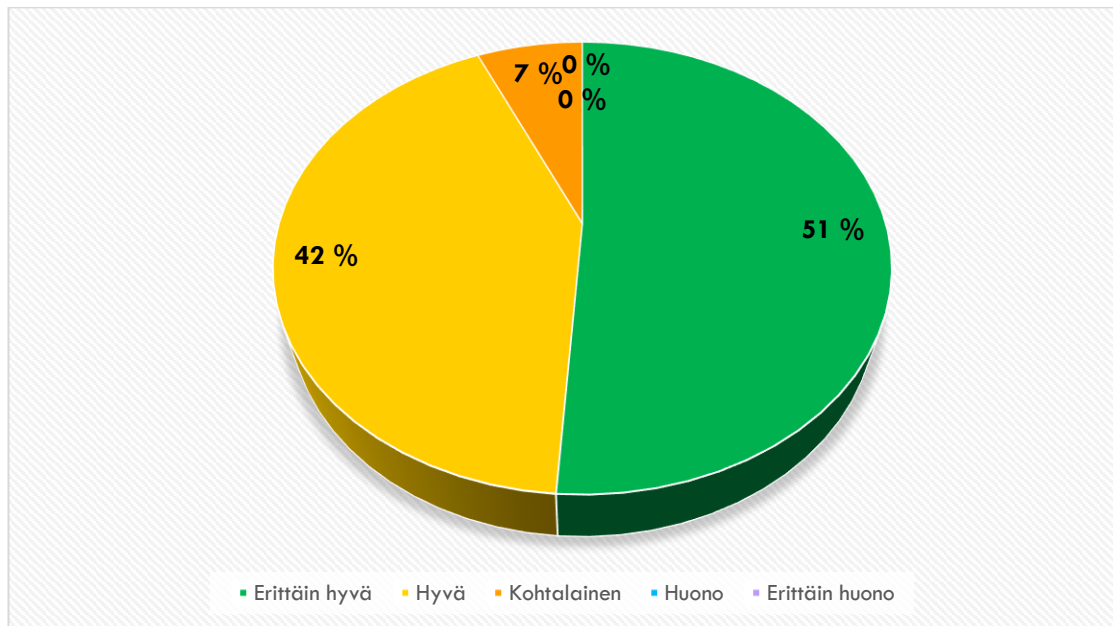
Kolmanneksi merkittävin asia nuorten kotoutujien mielestä oli riittävä tekeminen ja harrastukset vapaa-ajalle. Valtaosalla nuorista vastaajista arki muodostui kielenopiskelusta ja vapaa-ajan eri toiminnoista. Vastanneista nuorista ainoastaan 5 oli kyselyä toteutettaessa ammatillisissa opinnoissa, oppisopimuskoulutuksessa tai lukiossa. Nuoret kokivat, että heillä pitäisi olla enemmän tekemistä vapaa-ajallaan. Liikuntaharrastukset nousivat toivelistalla selvimmän esiin avointen kysymysten kohdalla. Muutama nuorista toivoi vapaa-ajalleen seuraksi kavereita ja ystäviä. Yli puolet vastaajista piti tilannetta kohtalaisena tai sitä heikompana kysyttäessä, onko heille järjestetty riittävästi vapaa-ajan harrastuksia ja toimintaa (kuvio 4). Pieksämäen ja Järvenpään nuorten vastauksissa oli hieman eroa.

Seurakuntaopistolla asuessaan nuorista kolmannes arvioi, että vapaa-ajan toimintaa oli kohtalaisesti tai sitä heikommin. Useat vastaajat nostivat esiin loma-ajankohdat ja tekemisen puutteen. Nuoret esittivät toivetta, että olisi tärkeää saada tekemistä ja toimintaa lomien ajalle. Toiveina esitettiin retkiä ja leirejä, mihin he voisivat osallistua. Nuoret nostivat esiin yhteiset tapahtumat oman ikäistensä ja erityisesti kantasuomalaisten nuorten kanssa.

KUVIO 4. Minulle on järjestetty vapaa-ajalle harrastuksia ja toimintaa?

Nuoret nostivat merkittävästi esiin myös turvallisuutta. Avoimissa kysymyksissä kysyttiin nuorilta, kuinka he viihtyvät Pieksämäellä ja Järvenpäässä ja perusteluja miksi viihtyvät tai eivät viihdy? Nuoret nostivat tärkeimpänä asiana esiin turvallisen ympäristön. Lähes puolet vastaajista listasi ensimmäiseksi turvallisuuden ja useilla nousi esiin rauhallisen ympäristön tärkeys. Nuoret myös mainitsivat ystävälliset ihmiset, harrastukset, kaveripiirin sekä luotettavat viranomaiset ja työntekijät viihtyvyyttä lisääviksi tekijöiksi. Vastaajista 16% ilmoitti, etteivät viihdy Pieksämäellä tai Järvenpäässä. Merkittävimpinä perusteluina olivat tekemisen puute, liian pieni kaupunki tai kantaväestön ennakkoluulot ja käytös. Yksi vastaajista nosti esiin rasismien. Nuorilta kysyttiin tutkimuksessa kuinka turvalliseksi he kokevat ympäristönsä ja kotikaupunkinsa. Nuorista 93% pitää kotikaupunkiaan erittäin turvallisena tai turvallisena ja 7 % kohtalaisen turvallisena (kuvio 5). Tämä tulos kertoo vahvasti siitä, että Pieksämäellä ja Järvenpäässä on tehty oikeita asioita kotoutumisen edistämiseksi ja myös sen, että asenne ilmapiiri kantaväestöllä on valtaosin suvaitsevainen.

KUVIO 5. Koen ympäristöni turvalliseksi?

Turvallisuus näkökulma huomioituna erikoisinta oli nuorten arviointi siitä, että esiintyikö Seurakuntaopistolla vihapuhetta, väkivaltaa tai rasismia ja kuinka yleistä sen esiintyminen on ollut. Yleisarvio nuorilta oli, että yli puolet vastaajista piti tilannetta kohtalaisena tai sitä heikompana. Lähes kolmannes piti tilannetta huonona tai erittäin huonona. Tässä kohden Järvenpään ja Pieksämäen vastaukset poikkesivat toisistaan merkittävän paljon. Pieksämäen vastauksissa yli puolet vastaajista piti tilannetta hyvänä tai erittäin hyvänä ja loput kohtalaisena. Järvenpäässä tilannetta piti erittäin hyvänä tai hyvänä reilu kolmannes vastaajista. Vastaajista 40 % oli arvioinut tilanteen huonoksi tai erittäin huonoksi. Tämä oli tutkimuksessa ainoa kohta, missä paikkakuntien vastausten välille tuli huomattava ero. Tuloksena tämä herättikin välitöntä huolta ja Seurakuntaopisto ryhtyikin selvittämään tilannetta. Selvityksen avulla saatiinkin jo tietoa, että Järvenpäässä Seurakuntaopistolla kyselyyn vastanneilla nuorilla oli toistuvasti ollut hankauksia toisten etnisten ryhmien edustajien kanssa. Toisin sanoen kitka maahanmuuttajaryhmien välillä on koettu rassistiseksi.

Osa vastaajista nosti esiin tuen tarpeen rahan käyttöön ja talouden suunnitteluun liittyvissä asioissa. Nuoret kokevat edelleen tarvitsevansa tukea ja apua asumiseen kodinhoitoon liittyvissä asioissa sekä oman tulevaisuuden suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. Vastauksista nousi myös esiin tuen ja avun tarve tiettyihin viranomaisasiointeihin (Migri, Kela ja TE-toimistot).

Nuoret nostivat esiin heidän kotoutumistaan vaikeuttavina tekijöinä yksinäisyyden ja ystävien puuttumisen. Epävarmuus omasta tulevaisuudesta suomessa nousi myös esiin nuorten vastauksista. Opiskelupaikan saaminen, työpaikan löytäminen ja perheen perustaminen tuntuvat osalle nuorista kovin kaukaisilta ja vaikeasti tavoitavilta päämääriltä. Poikkeuksetta nuorilla on huoli omien sukulaisten ja perheenjäsenten tilanteesta. Etäisenä toiveena monilla on, että saisi perheensä joku päivä luokseen suomeen.

Nuoret jakoivat runsaasti kiitosta kotoutumispalveluiden viranomaisille ja työntekijöille, jotka heitä päivittäin auttavat kaikissa mahdollisissa asioissa. Kiitosta tuli myös Seurakuntaopiston henkilökunnalle ja työntekijöille. Erityisesti opettajat ja luokanohjaajat mainittiin useissa palautteissa ja erittäin positiiviseen sävyyn. Seuraavassa esimerkkejä nuorten kommentteista ja terveisistä:

Työntekijät ovat kivoja, kohteliaita, ahkeria ja sosiaalisia.

Kiitos hyvästä elämästä täällä Pieksämäellä ja henkilökunta on kuin perhe. Autatte ja yritätte auttaa aina kaikissa asioissa ja Järvenpää on paras kaupunki Suomessa.

Tarvitsemme tukea ja apua jatkossakin.

7 TULOSTEN JULKAISU JA PALAUTE TUTKIMUKSESTA

Järvenpäässä tulokset julkaistiin 20.3.2018 Seurakuntaopiston kampuksella auditoriossa. Paikalla oli Seurakuntaopiston ja Kirkkopalvelut ry:n henkilöstöä sekä nuoria kyselyyn osallistuneita. Pieksämäellä julkaisutilaisuudessa Seurakuntaopistolla 26.3.2018 oli paikalla Seurakuntaopiston ja Kirkkopalvelut ry:n henkilöstöä. Mukana oli myös henkilökuntaa, jotka työskentelivät nuorten parissa vastaanottovaiheen aikana vuosina 2015–2017. Paikalla oli kotoutumis- ja maahanmuuttajatyöstä kiinnostuneita toimijoita sekä kaikki kyselyyn osallistuneet nuoret. Pieksämäellä paikallislehti osallistui tilaisuuteen ja teki jutun nuorten kotoutujien kokemuksista Pieksämäellä. Järvenpään ja Pieksämäen kaupunkien kotoutumisesta vastaaville viranomaisille tutkimuksen tulokset toimitettiin kirjallisesti.

Julkaisutilaisuuksissa oli vierailta ja osallistuneilla nuorilla mahdollisuus esittää kysymyksiä tai kommentoida esitettyjä tuloksia. Erityisesti Pieksämäellä tilaisuudessa saatiin aikaan vuorovaikutusta tulosten esittäjän ja yleisön välillä. Tulokset esitettiin molemmissa tilaisuuksissa täsmälleen nuorten kuvaamalla tavalla.

Tulosten julkaisun jälkeen työelämäyhteistyökumppaneille annettiin mahdollisuus kommentoida ja antaa palautetta kyselystä ja sen toteutuksesta.

Palaute ja arviointi toteutetusta tutkimuksesta ja sen merkityksellisyydestä on tärkeää. Opinnäytetyön käynnistelyvaiheessa oli jo selvää, että työhön liitetään mukaan tutkimuksen toteutuksessa mukana olleiden tahojen arviointi ja palaute. Työelämäyhteistyökumppaneilta saatu palaute on tärkeää, koska he työskentelevät päivittäin tutkimukseen osallistuneiden nuorten parissa. Työelämäyhteistyökumppaneiden mukaan nuorten ääntä ja kokemuksia pitäisi saada enemmän esiin.

Kirjallista palautetta tutkimuksesta ja sen toteutuksesta saatiin kahdeksalta henkilöltä. Palautetta tuli Pieksämäen ja Järvenpään kaupunkien kotoutumispalveluista vastaavilta viranomaisilta sekä Seurakuntaopiston ja Kirkkopalvelut ry:n henkilökunnalta. Palautetta kerättiin seuraavilla kysymyksillä:

1. Onko tämänkaltaisella tutkimuksella merkitystä kotoutumispalveluiden ja toimintojen kehittämistä ajatellen?

2. Nousiko asiakkaiden vastauksissa esiin jotain, mitä haluaisitte kommentoida tai tarkentaa?
3. Olivatko tulokset mielestänne odotettuja vai yllättäviä?
4. Ajatuksianne kyselyn ja tulosten julkistamisen toteutuksesta?

Kaikkien palautteessa nähtiin tärkeänä nuorten kokemusten esiin saanti ja heidän kokemukset heille osoitetuista palveluista. Itse kyselyn toteutuksesta ja julkistamisesta tuli erittäin myönteistä palautetta. Palautteen mukaan kysely oli selkeästi rakennettu ja julkistamistilaisuus osoitti, että nuoret ovat todella ymmärtäneet kysymykset ja vastanneet niihin rehellisesti. Pieksämäen julkistamistilaisuuden sosiaalinen ja lämminhenkinen vuorovaikutus esittelijän ja yleisön välillä koettiin positiivisena.

Pieksämäen julkistustilaisuus oli todella hieno tapahtuma. Oli upeaa, että päähenkilöt nuoret olivat paikalla ja saivat myös kokemuksen, että heidän mielipiteitään kuullaan ja arvostetaan. Se lehtijuttu Pieksämäen lehdessä oli myös erinomainen asia, jonka kautta saadaan tietoa pieksämäkeläisille.

Tärkeää on myös viestiä tekemisistämme ulospäin. Jo se, että Pieksämäen Lehti teki kokosivun jutun näistä oppinnäytetyön tuloksista ja julkistamistilaisuudesta, muokkaa osaltaan asenneilmapiiriä ja tuo monikulttuurisuutta näkyväksi ihmisten arkeen.

Nuorten osallistumista julkistamistilaisuuteen pidettiin hyvänä ratkaisuna. Nuorten tulee tietää, että heidän mielipiteillään on merkitystä.

Asiakaslähtöisyys on kaupungin toiminnan perusarvoja. Kaikki tieto joka saadaan, on arvokasta.

Nuorten kokemusten kuuleminen antoi vahvistusta, että oikeita asioita heidän kotoutumista ajatellen on tehty.

Valona-hyvinvoinnin näkökulmasta katsottuna kysely antoi arvokasta tietoa siitä, mitä olemme kuluneiden reilun kahden vuoden aikana saaneet aikaan. Lähdimme maahanmuuttajatyöhön ns. pystymetsästä ja kolmella paikkakunnalla yhtä aikaa. Kyselyn tulokset toivat esiin sen, että kutakuinkin oikeita asioita olemme varsin vähäisen suunnittelun ja tietotaidon turvin tehneet. Eniten ilahduttaa huomata, miten nuoret ovat päässeet elämässään eteenpäin – siinä välittömällä opintielle pääsemisellä on varmasti ollut iso merkitys.

Palautteessa arvostettiin sitä, että nuoret ovat kuvanneet avoimesti niitä asioita, mitkä he ovat kokeneet hankalina ja ongelmallisina.

Tärkeitä asioita nousi esille, mm. yksinäisyys ja kuinka vähän heillä on suomalaisia ystäviä. Koen kuitenkin, että pojat ovat hyvin päässeet kiinni harrastuksiin ja seuratoimintaan, kuten tutkimuksessa osaltaankin näkyi. Vaikka-kin viime kesänä oli väkivaltatilanteita, olivat he nyt kokeneet ympäristönsä turvalliseksi.

Palautteissa kävi ilmi, että nuorten antama arviointi hieman yllätti positiivisuudellaan.

Vastausten positiivisuus yllätti. Olin varautunut kriittisempään palautteeseen. Huolestuttavaa oli koetun rasismin määrä. Siinä meillä olisi mielestäni yhteisönä paikka vaikuttaa.

Kohderyhmän nuorten kanssa työskennelleenä tiedän, että arkinen rajojen asettaminen sekä kasvatuksellinenkin huolenpito välillä ahdisti ja ärsytti nuoria.

Tuloksista näkyi myös tilanneherkkyys ja nuorten ”mustavalkoisuus”. Huonon päivän sattuessa kohdalle se todella näkyi. Tai jos jonkin nuoren kanssa ohjaajalla oli erimielisyyttä, se heijastui hyvinkin voimakkaasti arkeen. Rajat, säännöt ja niiden noudattaminen olivat haasteellista niin osan työntekijöiden kuin myös nuorten kanssa. Nämä aiheuttivat ongelmia, jotka heijastuivat myös arkeen.

Palautteesta on nähtävillä selvästi, että kaikilla palautteiden antajilla on omakohtaisia kokemuksia nuorten kotoutujien kanssa työskentelystä. Palautteissa nousi esiin myös se, että tutkimus ja siitä saadut tulokset ovat tärkeää nähdä ”boksin” ulkopuolelta. Kaikki varmasti tietävät, mitä nuorille pääsääntöisesti kuuluu, mutta arjen työssä näihin yksityiskohtiin ei aina tule kiinnitettyä huomiota.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimus nosti esiin nuorten kokemuksia heidän kotoutumisestaan Pieksämäellä ja Järvenpäässä. Nuorten vastaukset ja kokemukset heidän kotoutumisestaan ovat hyvin samansuuntaisia molemmilla paikkakunnilla. Nuoret tietävät hyvin, mitkä asiat heidän kotoutumistaan edistävät ja missä asioissa heillä on hankaluuksia. Tutkimuksessa esiin nousivat tulokset ovat pitkälle samansuuntaisia kuin aiemmin tehdyissä kotoutumiseen liittyvissä tutkimuksissa ja opinnäytetöissä.

Suomen kielen oppiminen on kotoutumisen näkökulmasta tärkein asia. Nuorilla on valtava halu päästä elämässään eteenpäin. Ammatin hankinta, työllistyminen ja perheen perustaminen ovat niitä unelmia, joita kohden he ponnistelevat. Nuoret kotoutujat ymmärtävät hyvin, että oppimalla kielen heidän on mahdollista saavuttaa nuo unelmansa. Osa kotoutuvista nuorista tekee kovasti töitä suomen kielen oppimisen eteen. Aktiivinen osallistuminen kielen opetukseen ja vapaa-ajalla tapahtuva omaehtoinen opiskelu vahvistavat kielen oppimista. Osa nuorista on kielen oppimisessa vielä alkuvaiheissa ja työtä on paljon edessä. Suomessa vietetty aika on muuttanut nuorten käsitystä heidän kotoutumisestaan ja erityisesti siitä, miten tärkeitä tietyt asiat ovat heidän tulevaisuutensa rakentumisen kannalta. Esimerkkinä nostan esiin muutamien nuorten kommentit vuoden takaa heidän asuessaan Seurakuntaopistolla Koto-asuntolassa. Tuolloin he olivat sitä mieltä, että ei suomen kielen oppimisella ole mitään kiirettä ja sen ehtii oppia työssä työpaikallakin. Tänä päivänä nuoret ymmärtävät jo huomattavan paljon paremmin sen tosiasian, että työpaikan saaminen ja työllistyminen edellyttävät suomen kielen hallinnan.

Sosiaalinen vuorovaikutus ja kontaktit kantaväestöön edistävät kotoutumista ja lisäävät hyvinvointia ja osallisuutta. Kotoutujan ympärillä olevan sosiaalisen verkoston merkitys on huikean suuri. Kaveripiiri ja ystävät ovat jakamassa niin ilon kuin surunkin hetkiä. Heidän kanssaan voi lähteä mukaan eri vapaa-ajan toimintoihin ja harrasteisiin. Kaveripiiri voi parhaimmillaan olla kannustava, motivoiva ja tukea nuorta arjen murheissa. Nuoret kaipaavat lisäksi aikuisen mallia ja turvallista aikuista ympärilleen. Vapaaehtoisilla ystävä- ja tukihenkilöillä on tärkeä merkitys olla mukana aikuisena kotoutuvien nuorten arjessa. Sosiaalinen vuorovaikutus ja kontaktit ympärillä oleviin ihmisiin ovat erittäin

tärkeää osa kielitaidon kehityksessä kuten työn teoriaosuus ja tutkimustuloksetkin osoittavat.

Päivittäisessä työssäni näen, mikä merkitys sosiaalisella verkostolla on kielen oppimisen ohella kotoutumisen tukemiseen. Ne nuoret, joilta tämä verkosto puuttuu olisi erityisen tärkeää saada sosiaaliseen elämään mukaan. Tuki- ja kummihenkilöt, ystävätoimintaan mukaan lähteneet ja vapaaehtoiset, jotka haluavat olla mukana kotoutumista edistävissä toiminnassa, ovat tärkeitä arjen sankareita. Heidän toimintansa ja esimerkkinsä parhaimmillaan aktivoivat kotoutujaa osallistumaan yhteiskunnan ja eri yhteisöjen toimintaan. Osa nuorista on jo saanut hankittua työelämäkokemuksia työharjoitteluiden ja –kokeilujen kautta. Muutama nuori kohderyhmän kotoutuja on jo työllistynytkin suoraan tai oppisopimuksen kautta. Työllistyminen on yksi merkittävä tekijä kotoutumisen edistämisessä (Nieminen 2015, 122). Tämän tutkimuksen kohderyhmän kohdalla työllistyminen ja sen kotoutumista edistävä vaikutus nähdään tulevaisuudessa.

Kotoutumiseen kuuluu monia asioita ja niiden kaikkien merkitys on tärkeää kotoutumisen onnistumisen kannalta. Kielitaito, sosiaaliset verkostot, turvallinen ympäristö ja vapaa-ajan toiminta ovat toisiaan täydentäviä kotoutumisen elementtejä. Yhdenkin osatekijän ongelmat heijastuvat helposti toisiinkin tekijöihin eli esimerkiksi sosiaalisen verkoston puuttuminen näkyy myös haluttomuutena osallistua vapaa-ajan toimintaan. Huomion arvoista on, että osa kotoutuvista nuorista tarvitsee edelleen tukea arjen asioissaan ja oman tulevaisuuden suunnittelussa. Kodinhoitoon liittyvät asiat, tuleva ammatinvalinta ja työpaikan saanti ovat asioita mitkä nuoria mietityttävät. Nuoret ovat itse ilmaisseet, että he tarvitsevat tukea ja apua asioissaan tulevaisuudessakin. Tähän pyyntöön meidän tulee pystyä vastaamaan, jotta heidän kotoutumisensa yhteiskuntaan toteutuu.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihe rakentui oman työni yhteydestä kotoutuviin nuoriin. Tunsin suuren osan tutkimukseen osallistuneista nuorista ja olin paljon heidän kanssaan tekemisissä heidän asuessaan Seurakuntaopistolla. Nähtyäni nuorten arkea ja heidän ponnistelujaan suomen kielen ja kulttuurin oppiseksi ja suomalaiseen elämään mukaan pääsemiseksi, koin mielekkäänä ajatuksen tutkia nuorten kotoutumista tuon vaiheen jälkeen. Työnantajani Kirkkopalvelut olivat vahvasti mukana ideoimassa ja suunnittelemassa tutkimuksen käynnistämistä. Nopeasti mukaan lähtivät myös Pieksämäen ja Järvenpään kaupunkien kotoutumisesta vastaavat viranomaiset. Kaikkien yhteinen kiinnostus ja halukkuus nuorten kuulemiseksi oli merkittävin tekijä tutkimuksen toteutukselle.

Kotoutumisesta ja monikulttuurisuudesta on olemassa paljon materiaalia ja haastavinta tutkimuksessa oli käytettävän materiaalin rajaaminen. Tietoisesti valitsin tutkimukseeni tuoretta aineistoa ja tutkimuksia, joissa oli selkeitä liittymäkohtia omaan tutkimukseeni. Tutkimuksessani ei varmasti noussut esiin mitään uutta ja mullistavaa, koska aihetta on tutkittu jo erittäin paljon. Tutkimus kuitenkin osoittaa ne asiat, mitkä ovat nuorten näkökulmasta merkityksellisimpiä heidän kotoutumistaan ajatellen. Nämä asiat olen kuvannut luvussa 6. Tuloksien osalta ei paljastunut mitään yllättää ja odottamatonta. Pieni yllätys oli nuorten arviointien ja kommenttien vahva positiivisuus. Tässä kohdassa herää mieleen kysymys, että ovatko nuoret kuvanneet tilannettaan todellisuutta positiivisemmaksi ja halunneet antaa myönteisemmän kuvan kuin mitä todellisuudessa onkaan. Henkilökohtaisesti en usko, että kenelläkään vastaajalla olisi ollut tarvetta vääristää kertomaansa vain miellyttääkseen tutkimuksen toteuttajaa ja tutkimuksessa mukana olleita tahoja. Tutkimus kokonaisuudessaan osoittaa, että nuoret ovat kuvanneet kokemuksiaan hyvinkin vaihtelevasti eri kysymyksissä. Esimerkiksi vapaa-ajan toimintojen osalta vastaukset jakautuivat hyvinkin paljon positiivisista kokemuksista negatiivisiin. Voidaan myös pohtia, mikä merkitys tutulla tutkimuksen toteuttajalla on verrattuna siihen, että tutkimuksen olisi järjestänyt henkilö/henkilöt, kuka/ketkä eivät ole heille entuudestaan tuttuja. Itse koen, että nuorten kanssa toimineena nuoret uskaltavat olla aidosti läsnä ja kuvata todellisia tuntemuksiaan. Tässä tapauksessa jää tutkimuksen ulkopuolelle ns. vieraskoreus.

Kotoutuvien nuorten arjen haasteet ovat monilta osin verrattavissa kantasuomalaisten nuorten arkeen. Sosiaaliset suhteet kavereihin, aktivisuus osallistua eri vapaa-ajan toimintoihin ja harrasteisiin vaihtelee suomalaisten nuortenkin välillä. Syrjäytyminen ja eristäytyminen koskettavat kaikkia riippumatta mistä kansallisuudesta olet, tai mitä kulttuuria edustat. Nuorten kanssa toimiessa on tarpeellista korostaa omaa vastuullisuutta omien asioiden hoitamisessa. Kotoutuvien nuorten kanssa työskennellessä on selvää, että rajoja joudutaan asettamaan ja ohjaamaan nuoria tilanteissa, missä heidän toiminta tai tekeminen ovat vastoin hyviä käytänteitä. Esimerkiksi tukiasumisvaiheessa omien huoneiden siisteydestä huolehtiminen oli aihe, mitä nuorten kanssa usein käytiin yhdessä läpi. Toinen nuorten tunteita koetellut aihe oli vierailuajakataulut kavereiden luo sekä kotiintuloajat. Nämä asiat ovat samoja, mitä lapsiperheet kohtaavat arjessaan ja mitä yhdessä lasten kanssa käydään läpi.

Nuoret kuitenkin arjessa usein vahvastikin esittivät mielipiteitään, toiveitaan ja kritiikkiäkin elämiseen, koulunkäyntiin ja asumiseen liittyvissä asioissa. Nuoret esittivät joskus kovasti vaatimuksiaankin ja kokivat, etteivät saaneet tasapuolista kohtelua ja palveluita. Esimerkkinä nostan tilanteen, kun hankimme Koto-asuntolaan uusia vuoteita asumisjärjestely muutosten vuoksi. Uuteen asuntolarakennukseen ostettiin 6 kappaletta runkopatjasänkyjä. Osa rakennuksessa jo olleista sängyistä oli puusänkyjä erillisellä patjalla. Nuoret ilmoittivat, etteivät he nuku enää vanhoilla puusängyillä ja kaikkien on saatava uudet runkopatjasängyt. Muutamat nuorista kantoivatkin jo vanhat sänkynsä ulos, jotta uusille saadaan lisää tilaa. Tilanteen johdosta pidimme yhteisöpalaverin, missä kävimme läpi asiaa. Yhdessä keskusteltuamme tuli yhteinen ymmärrys siitä, että elämä jatkuu puusängyistä huolimatta. Pojat kantoivat ulos viemänsä sängyt takaisin sisään ja kaikki saivat nukuttua kunnon yöunet jatkossakin riippumatta siitä, oliko sänky uusi vai vähän vanhempi.

On tärkeää muistaa, että suurin osa nuorista käy läpi omaa murrosikänsä kotoutumisensa ohessa. Nuorten vaikea tilanne ja erityisesti se, että he ovat paenneet kotimaastaan ilman perheitään on viivästyttänyt heidän murrosiän alkua. Nyt turvallisessa ympäristössä tämä prosessi on heillä käynnissä.

Tällä tutkimuksella saatiin varmasti yleistettävää tietoa nuorten kotoutumisen tilanteesta. Tutkimukseen osallistui merkittävä joukko nuoria kotoutujia Pieksämällä ja Järvenpäässä. Tutkimuksen kyselymateriaalia hyödynnettiin myös Ruokolahdella Jaakkiman opistolla tehdyssä kyselyssä, missä selvitettiin nuorten kokemuksia Jaakkiman opistolla vietetystä ajasta. Tulokset olivat sielläkin pitkälle samansuuntaiset kuin Pieksämäen ja Järvenpään Seurakuntaopistoa koskevat nuorten arviot. Selkeä johtopäätös on, että paikkakunnalla, kaupungilla ja alueella ei ole ratkaisevaa merkitystä kotoutumisen näkökulmasta. Kaikille kotoutujille pitää kyetä tarjoamaan mahdollisuus kiinnittyä yhteisöön, yhteiskuntaan ja sen eri toimintoihin riippumatta siitä, missä kotoutuvat asuvat ja elävät. On mahdollista, että tutkimuksella saatu tieto asiakkaiden kotoutumisesta voi edistää ja hyödyntää tulevaisuuden kotoutumiseen liittyvien palveluiden kehittämistä. Suurin merkitys nuoren kotoutumiselle on työntekijöiden, viranomaisten, vapaaehtoisten ja kaikkien heidän kanssaan työskentelevien toiminnalla ja tekemisellä. On ollut palkitsevaa seurata molempien kaupunkien viranomaisten, Seurakuntaopiston ja Kirkkopalvelujen henkilöstön sekä kaikkien kolmannen sektorin toimijoiden ammatillista ja asiakaslähtöistä työskentelyä. Tämä näkyy nyt tutkimuksen tuloksissakin varsin selvästi. Nuoret kokivat, että niin viranomaiset kuin opiston henkilökuntakin olivat heidän apunaan ja tukenaan arjen eri asioissa. Oma kokemukseni osoittaa saman kuin tehty tutkimus. Nuorille kotoutujille viranomaisten, työntekijöiden ja kaikkien heidän kanssaan toimivien merkitys on erityisen tärkeää. Se, että nuoret kuvaavat henkilökuntaa tai viranomaisia perheenjäseninään, kertoo, kuinka tärkeitä kotoutujien parissa työskentelevät ovat näille nuorille.

Tutkimuksen merkitys ja hyödyllisyys näkyy myös siinä, että nuorten esiin nostamat kokemukset ovat työelämäyhteistyökumppaneiden käytettävissä. Esimerkkinä nostan esiin nuorten kokemukset rasismista Järvenpään Seurakuntaopiston kampuksella. Nuorten kokemukset rasismista tulivat opiston henkilöstölle jossain määrin yllätyksenä. Asia nostettiin esiin ja aloitettiin selvitys, miten laajasta ongelmasta on kysymys.

Yleinen uskomus on, että kaikki maahanmuuttajataustaiset haluavat asumaan pääkaupunkiseudulle tai suuriin kaupunkeihin ei pidä paikkaansa. Nuorten kanssa keskustellessani ja tutkimuksenkin mukaan monet heistä suunnittelevat tulevaisuuttaan juuri Pieksämäelle

tai Järvenpäähän. Sosiaaliset verkostot, koulunkäynti, opiskelu ja elämä turvallisessa ympäristössä ovat tekijöitä jotka saavat nuoret jäämään aloilleen. Toisaalta edellä mainittujen tekijöiden puuttuminen saa nuoret vaihtamaan asuinpaikkaa. Tulevaisuus näyttää kuinka moni heistä on 5 tai 10 vuoden kuluttua edelleen Pieksämäellä tai Järvenpäässä. Erityisen kiinnostavaa olisi nähdä, mitä nuorille tuolloin kuuluu ja ovatko heidän unelmansa toteutuneet.

Tutkimustulosten valmistuttua yllättävää oli, että kiinnostusta tutkimuksen tuloksiin löytyi paljon oman toiminta-alueen ulkopuolelta. Työssäni tapaan kotoutumisen parissa toimivia viranomaisia, toimihenkilöitä yms. säännöllisesti ja olen esitellyt ja jakanut heille tutkimukseni tuloksia. Näiden kontaktien kautta olen saanut uusia yhteydenottoja ja tiedusteluja tutkimukseeni liittyen. Kentältä ja kotoutuvien parissa toimivilta viranomaisilta ja työntekijöiltä kantautuneet kommentit ja kokemukset ovat vahvistaneet käsitystä nuorten todellisesta tilanteesta, mikä käy tutkimuksestakin ilmi. Tutkimusta tehdessäni kävi selväksi, että tarve jatkotutkimukselle on olemassa. Nuorten kotoutuminen tapahtuu yksilöllisesti. Osa tutkimuksen nuorista on jo edistynyt kotoutumisessaan, ja osan kohdalla otetaan vasta ensimmäisiä askeleita. Olisi hienoa saada tietoa nuorten tilanteesta tulevaisuudessa ja mistä he oman paikkansa tässä yhteiskunnassa löytävät. Usein tutkimuksissa tekijän ja/tai tekijöiden mielenkiinto aiheeseen laajenee ja uteliaisuus kasvaa. Mamuzai ja Rajala (2013) tutkimuksessaan nostavat esiin intressin tutkia iän vaikutusta elämiseen kahden kulttuurin välissä. Muukkonen (2017) puolestaan olisi kaivannut omaan tutkimukseensa asiakkaiden kokemuksia ja ajatuksia liikunnan merkityksestä kotoutuvan arjessa.

Työni nuorten kotoutujien parissa Tuu mukaan –hankkeessa ja tutkimukseni heidän kotoutumiseen liittyen, ovat kulkeneet sujuvasti rinnakkain. Erityisesti koen, että tutkimus on vahvistanut uskoa siihen, että teemme hankkeessa oikeita asioita, joilla on merkitystä nuorten kotoutujien elämässä ja arjessa. Nuorille on välillä ollut varmasti hankalaa hahmottaa rooliani työntekijänä ja tutkijana, mutta minulle he eivät ole sitä nostaneet esiin millään tavalla. Tutkimus vastasi mielestäni hyvin asetettuun tutkimusongelmaan ja -ky-

symyksiin. Tutkimuksella saatiin selvitettyä niitä asioita, mitkä vaikuttavat nuorten kotoutumiseen. Nuorten kokemuksia ja arvioita voidaan toivottavasti hyödyntää tulevaisuudessa, kun kotoutumiseen liittyvää toimintaa kehitetään.

Tutkimuksen toteutuksessa haasteellisinta oli aikataulutusten yhteensovittaminen työelämäyhteistyökumppaneiden kanssa. Useiden tapaamisten järjestelyt, kyselyiden toteutus, tulosten julkistamiset ja työhön liittyvät aikataulutukset, vaativat merkittävän paljon yhteydenpitoa yhteistyökumppaneihin. Tutkimus ja siihen kuuluva prosessi tuntuivat ajoittain raskaalta ja uuvuttavaltakin. Itse kysely ja sen toteutus nuorten parissa oli erityisen palkitsevaa. Omaa ammatillisuutta ajatellen tehty tutkimustyö opetti tutkimuksellisen näkökulman hyödyntämisen mahdollisuuden monikulttuurisessa työssä maahanmuuttajien ja kotoutujien parissa.

LÄHTEET

- Barry, J. W. (1990). Psychology of Acculturation. In J.J. Berman, (ed.) Cross Cultural Perspectives. Nebraska Symposium on Motivation, 1989. Vol. 37. University of Nebraska Press. Lincoln and London 1990.
- Björklund, K. (2014). ”Haluun koulutusta, haluun työtä ja elämän Suomessa” yksintulleiden alaikäisten pakolaisten kotoutuminen Varsinais-Suomessa. Siirtolaisinstituutti, Turku. Saatavissa 2.7.2018. http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/A48_Yksin_tulleet_Halaten_projekti_KB.pdf
- Björklund, K. (2015). Yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat –kotouttamisen hyvät käytännöt. Artikkelit 6.5.2015. Siirtolaisinstituutti, Turku. Saatavissa 11.7.2018. http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/presentation/yksintulleet_alaikaiset.ppsx
- Blomstedt, Y. & Hylander, I. & Sundquist, J. (2007). Self-Reported Integration as a Proxy for Acculturation. A qualitative study. Nursing Research 56(1). 63-70.
- Coleman, J. & Hendry, L. (1990). The Nature of Adolescence. Adolescence and society. Routledge 1990.
- Erola, H. & Virpi, R. (2015). Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumisesta. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma, sairaanhoitaja (AMK) / Hoitotyön koulutusohjelma, diakonisen hoitotyön suuntautumisvaihtoehto, sairaanhoitaja (AMK). <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201704265429>
- Eskelinen T. (2017). Kotoutumista Laukaassa ja Jyväskylässä. Yksin Suomeen tulneiden oleskeluluvan saaneiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden kotoutuminen perheryhmäkoti Kuhankoskella ja Huipun tukiasumisyksikössä. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK). Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705056606>
- Fagerlund, E. & Majjala, H.-M. 2011. Saa hengaa eri porukan kanssa – maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten liikuntaan osallistumisen tukeminen. LIKES, Jyväskylä 2011.
- Halsas, S. & Lindgren-Blomerus, N. & Svart, K. (2017). MAAHANMUUTTAJANAISET MENTOROINNILLA KOHTI TYÖELÄMÄÄ: Aktorien ja mentorien kokemuksia Monumento-pilottihankkeesta. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi (AMK). <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112618230>
- Heikkilä-Paukkonen I. (2008). Työministeriö. Yleisradion artikkelissa: Kotouttamisjärjestelmälle kiitosta ja moitteita. Yle24. 29.10.2008.
- Heikkinen, S. 2015. Arki uudessa kotimaassa. Entisestä Neuvostoliitosta Suomeen iäkkinä muuttaneiden arki, sosiaaliset suhteet ja kotoutuminen. Tampere:

- Tampereen yliopisto. Saatavissa 19.6.2018. <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96619/978-951-44-9707-0.pdf?sequence=1>
- Heikkilä, E. (toim.) (2014). Haavoittuvasta lapsuudesta ehjään aikuisuuteen. Siirtolaisinstituutti, tutkimuksia A/49. Siirtolaisuusinstituutti. Turku.
- Hiltunen, Leena (2009). Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Graduryhmä 18.2.2009. Jyväskylä.
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. (2000). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi 2000.
- Jasinskaja-Lahti, I. & Liebkind K. & Perhoniemi R. (2006b). Perceived Discrimination and Well-Being. A Victim Study of Different immigrant Groups. Journal of Community Applied Social Psychology 16 (4). Saatavissa 27.6.2018. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2006.02.003>
- Järvenpään kaupungin kotouttamisohjelma 2018-2021. Kaupunginhallitus 20.11.2017. Viitattu 18.6.2018. https://www.jarvenpaa.fi/--Maahanmuuttajien_palvelut_--/index.tml?sivu_id=5645
- Järvenpään kaupunki, maahanmuuttajille. Viitattu 20.6.2018. https://www.jarvenpaa.fi/-Maahanmuuttajien_palvelut_--/index.tml?sivu_id=5645
- Järvikoski, A. & Härkäpää, K. (2004). Kuntoutuksen perusteet. Vantaa: WSOY.
- Kananen, J. (2008). Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytännöt. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 2008.
- Kananen J. (2010). Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2010. Jyväskylä.
- Kiuru H., Kuusisto H., Laulajainen J., Vuori J. (Eds.), (2017). Sata omenapuuta: Hyvät käytännöt kotoutumiseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK). Julkaisuja 40. Viitattu 20.6.2018. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-275-1>
- Kivijärvi, A. (2015). Etnisyyden merkityksiä nuorten vertaissuhteissa. Väitöstutkimus maahanmuuttajataustaisten ja kantaväestön nuorten kohtaamisista nuorisotyön kentillä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 162, sarja: Tiede.
- Korpela, J. (2013). Pienehkö sivistyssanakirja. Tampereen teknillinen yliopisto, sivistyssanakirja.
- Kuukasjärvi, J. & Lukkarila, J. (2015). Maahanmuuttajien kokemuksia työ- ja elinkeinotoimistojen kotoutumispalveluista. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Metropolia Ammattikorkeakoulu 2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201505066260>
- Kuusisto-Arponen, A-K. (2016, b). Myötätunnon politiikka ja tutkimusetiikka Suomeen yksin tulleiden maahanmuuttajanuorten arjen tukemisessa. Sosiologia 53:4. Tampere, Westermarck-seura 2016. Viitattu 26.6.2018. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1803900>

- Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386). Viitattu 14.6.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2010/20101386>
- Leinonen, A. (2017). Puhekieltä ja kavereita -Maahanmuuttajanuorten kokemuksia kotoutumista tukevan toiminnan vaikutuksista. Opinnäytetyö. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK) 2017. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112317820>
- Lepola, O. (2002). Koto-maana Suomi: kertomuksia maahanmuutosta 1999-2001. Työministeriö, 2002.
- Liebkind, K. (2000). Kun kulttuurit kohtaavat. Teoksessa Karmela Liebkind (toim.) Monikulttuurinen Suomi: Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Maahanmuuttovirasto (2018). Tilastot 2.7.2018. Tilastot.migri.fi. Viitattu 14.7.2018 <http://tilastot.migri.fi/#applications?start=540&end=551>
- Martikainen, T. & Saukkonen, P. & Säävälä, M. (2013). Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Mikkonen, A. (2002). Yksin Suomessa. Ilman huoltajaa tulleiden lasten asema kansainvälisten suositusten valossa. Helsinki: Multiprint Oy.
- Muukkonen, I. (2017). Liikunta kotoutumisen tukena. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK) 2017. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201704285716>
- Myrskylä, P. (2012). Hukassa –Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Elinkeinoelämän valtuuskunnan (EVA) tutkimus. Julkaisu no 19, 1.2.2012.
- Nieminen, T. & Sutela, H. & Hannula, U. (2014). Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Tilastokeskus, Helsinki 2015.
- Ojalehto, M. (2016). Maahanmuuttajanuorten kotoutuminen - hyvät käytännöt opintojen nivelvaiheessa: Kirjallisuuskatsaus. Centria-ammattikorkeakoulu 2016. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201605198781>
- Opetusministeriö (2010). Kehittämishjelma maahanmuuttajien kotouttamiseksi liikunnan avulla. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:16. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Saatavissa 11.7.2018. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>
- Pieksämäen kaupungin kotouttamishjelma 2013–2017. Päivitys 2017– 2020. Pieksämäki. Viitattu 5.7.2018. <https://www.pieksamaki.fi/wp-content/uploads/Pieks%C3%A4m%C3%A4en-kotouttamishjelma-2017-2020.pdf>
- Pihlaja, S. (2016). Nuoret turvapaikanhakijat tarvitsevat monipuolista kotouttamista. Nuorisotutkimuseura ry. Saatavissa 26.6.2018. <http://www.nuorisotutkimuseura.fi/nakokulma34>
- Piippo, N. (2008). Venäläisten maahanmuuttajien kotoutuminen. Pro gradu-tutkielma. Sosiaalityö. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto

2008. Saatavissa 11.7.2018. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/38316/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201208202186.pdf>
- Pohjola, R. (2016). Nuorten maahanmuuttajien kotoutuminen. Pro Gradu-tutkielma. Yhteiskuntapolitiikka / Kansalaisyhteiskunnan asiantuntijuuden maisteriohjelma Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos Jyväskylän yliopisto 2016. Saatavissa 13.7.2018. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50608/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201606273352.pdf>
- Rasilainen, L. (2016). Kotoutuminen kuntoon. Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi. Vihreä Sivistysliitto ry. Helsinki 2016.
- Rastas, A. (2007). Rasismi lasten ja nuorten arjessa. Transnationaalit juuret ja monikulttuuristuva Suomi. Väitöskirja, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, Tampereen yliopisto. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 78. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print Tampere 2007.
- Redfield, R. & Linton, R. & Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for the Study of Acculturation. Volyme 38, issue 1. First published: Janyary-March 1936. American Anthropological Association. Saatavissa 16.6.2018. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5008869/>
- Tiilikainen, M. (2008). Menestyvät maahanmuuttajanaiset. Helsinki: Väestöliitto. Saatavissa 20.6.2018. https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/8ca970312b621abcb4172f084ec255a8/1538951496/application/pdf/264475/Menest%20maahanmuuttajanaiset_e.pdf
- Turtiainen, K. (2004). Maahanmuuttajat sosiaalityön asiakkaina – samanlaista vai erityistä? Teoksessa Johanna K. & Kati N. (toim.) Tutkiva sosiaalityö -liite. Talentia-lehti ja Sosiaalityön tutkimuksen seura, 15–17.
- Tuu Mukaan -hanke 2018. Kirkkopalvelut ry. Saatavilla 3.7.2018. <https://www.kirkkopalvelut.fi/hyvinvointi/tuu-mukaan>
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2013). Raportti: Helmikuu 2013. Helsingissä 21.2.2013. Saatavilla 19.6.2018. <https://tem.fi/documents/1410877/2872337/Palvelukyselyiden+tulokset+21022013.pdf>
- Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 45/2016. Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016–2019 ja valtioneuvoston periaatepäätös Valtion kotouttamisohjelmasta. Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki 2016.
- Ulkomaalaislaki (30.4.2004/301). Viitattu 11.6.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ulkomaalaislaki>
- Yhdenvertaisuuslaki (30.12.2014/1325). Viitattu 11.6.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yhdenvertaisuuslaki>

- Zacheus, T. (2010). Liikunnan ja urheilun merkitys maahanmuuttajien kotoutumiselle. Helsinki: Kasvatuksen historian verkosto 2010. Suomen Kouluhistoriallinen Seura.
- Zacheus, T. & Koski, P. & Rinne, R. & Tähtinen, J. (2012). Maahanmuuttajat ja liikunta, liikuntasuhteen merkitys kotoutumiseen Suomessa. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja A:212. Painosalama, Turku.

ASKELIA KUNTALAISEKSI -Kotoutumisen tiellä

OPINNÄYTETYÖN ASIAKASKYSELY

Jukka-Pekka Itkonen, E43sos
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

KYSELYYN VASTAAMINEN

Suurin osa kysymyksistä on monivalinta kysymyksiä, mutta osaan kysymyksiin tulee vastata kirjallisesti. Monivalintakysymyksissä on annettu valmiit vaihtoehdot, joista tulee valita itselle sopivin vaihtoehto.

Alla muutama esimerkki kysymyksistä ja vastausvaihtoehdoista:

5. Kansalaisuus? Afganistan / Irak / Syyria / Somalia / _____

6. Olen saanut työntekijöiltä apua raha-asioideni hoitamiseen 5 4 3 2 1 ja rahankäyttöön

7. Työntekijöille haluan sanoa ja terveiseni ovat? Vastauksesi:

Kysymyksessä 1 valitset oikean vaihtoehdon ja ympyröit sen. Mikäli mikään annetuista vaihtoehdoista ei ole oikea niin kirjoitat riville mistä maasta olet kotoisin.

Kysymyksessä 2 on vastausvaihtoehtoina numerot 1-5. Numerot tarkoittavat seuraavaa:

5 = Erittäin hyvä	
4 = Hyvä	
3 = Kohtalainen	
2 = Huono	
1 = Erittäin huono	

Kysymyksessä 3 kirjoitat vastauksesi tyhjälle riville. Voit kirjoittaa Suomeksi tai omalla äidinkielellä.

YLEISET KYSYMYKSET

1. Kansalaisuus
_____ Afganistan / Irak / Syyria / Somalia /
2. Sukupuoli Mies / Nainen
3. Saavuin Suomeen 2015 / 2016 / 2017 / _____
4. Asun Pieksämäellä / Järvenpäässä

Asun yksin / yhdessä kaverin kanssa
5. Tällä hetkellä Opiskelen suomen kieltä / opiskelen ammattiin /
käyn lukiota / olen oppisopimuskoulutuksessa /
olen työssä / _____

KYSYMYKSET PIEKSÄMÄEN JA JÄRVENPÄÄN KOTOUTUMISPALVELUISTA

1. Saan tarvittaessa tukea ja apua kotoutumiseeni työntekijöiltä ja viranomaisilta?

5 4 3 2 1

2. Tiedän kenen puoleen kääntyä, kun tarvitsen apua asioideni hoitoon?

5 4 3 2 1

3. Minulla on säännölliset tapaamiset kotoutumisestani vastaavien virkailijoiden kanssa?

5 4 3 2 1

4. Työntekijät ja virkailijat kohtelevat minua?

5 4 3 2 1

5. Osaan suomen kielen ja selviän sillä arkiaskareissa?

5 4 3 2 1

6. Saan tukea ja neuvoja oman tulevaisuuteni suunnitteluun?

5 4 3 2 1

7. Minulla on suomalaisia ystäviä ja kavereita (ystävä- ja kummiperheet)?

5 4 3 2 1

8. Saan apua sairastaessani ja pääsen lääkärin tai terveydenhoitajan luo?

5 4 3 2 1

9. Tarvittaessa saan tulkkauksen apua tavatessani

a) Sosiaalityöntekijää 5 4 3 2 1

b) Lääkärinä tai terveydenhoitajana 5 4 3 2 1

10. Olen saanut työntekijöiltä ohjausta raha-asioideni hoitamiseen ja rahankäyttöön?

5 4 3 2 1

11. Saan tukea ja ohjausta asumiseen liittyvissä asioissa (siivous, ruoanlaitto, pyykki-huolto)?

5 4 3 2 1

12. Minulle on järjestetty vapaa-ajalle harrastuksia ja toimintaa?

5 4 3 2 1

13. Olen mukana kerho-, urheiluseura- tai järjestötoiminnassa?

5 4 3 2 1

14. Olen kokenut rasismia, väkivaltaa tai minua on uhkailtu?

5 4 3 2 1

15. Koen ympäristöni turvalliseksi?

5 4 3 2 1

16. Tarvitsisin lisää tukea ja apua, missä asiassa?

17. Viihdytkö Pieksämäellä/Järvenpäässä? Kerro miksi viihdyt tai et viihdy?

18. Olen erityisen tyytyväinen tällä hetkellä, miksi?

19. En ole tyytyväinen tällä hetkellä, miksi?

20. Työntekijöille haluan sanoa ja terveiseni ovat?

KYSYMYKSET SEURAKUNTAOPISTON PALVELUISTA

1. Opin suomen kieltä seurakuntaopistolla?

5 4 3 2 1

2. Minulle opetettiin suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä asioita?

5 4 3 2 1

3. Opetus Seurakuntaopistolla oli mielestäni?

5 4 3 2 1

4. Opetushenkilöstö auttoi ja tuki minua opiskelussani?

5 4 3 2 1

5. Minua kohdeltiin luokassa tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti?

5 4 3 2 1

6. Luokassa ilmapiiri oli mielestäni?

5 4 3 2 1

7. Asuntolan ohjaajat auttoivat ja ohjasivat minua asumiseen liittyvissä asioissa?

5 4 3 2 1

8. Asuntolassa ohjaajat kohtelivat minua oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti?

5 4 3 2 1

9. Tulin toimeen toisten nuorten kanssa?

5 4 3 2 1

10. Ilmapiiri asuntolassa oli mielestäni?

5 4 3 2 1

11. Asuntola oli turvallinen ja viihtyisä?

5 4 3 2 1

12. Koulussa tai asuntolassa koin rasismia, vihapuhetta tai väkivaltaa?

5 4 3 2 1

13. Minulla oli asuntolassa vapaa-ajan harrastuksia ja mielekästä tekemistä?

5 4 3 2 1

14. Osallistuin koulussa ja asuntolassa annettujen tehtävien hoitoon?

5 4 3 2 1

15. Minua autettiin terveyteeni liittyvissä asioissa, kun tarvitsin apua?

5 4 3 2 1

16. Opetukselta olisin toivonut enemmän, kerro mitä?

17. Asuntolassa olisin tarvinnut enemmän, kerro mitä?

18. Parasta Seurakuntaopistolla asuessani oli?

19. Ikävintä Seurakuntaopistolla asuessani oli?

20. Terveiseni opettajille ja asuntolan ohjaajille ovat?

**KIITOS KAIKILLE KYSELYYN OSALLISTUNEILLE JA
MENESTYSTÄ VUODELLE 2018!**

ASKELIA KUNTALAISEKSI -Kotoutumisen tiellä

OPINNÄYTETYÖN ASIAKASKYSELY

Jukka-Pekka Itkonen, E43sos

Jaamacada Diakoni

Pieksämäki

Maadada sosiaalka

Sosionomi (AMK)

KA-JAWAABITA SUAALOOYINKA

Inta badan suaalooyinka jawaabtooda waa kuwo doorashada badan. Suaalo qaarne waxaa la iska rabaa in loo jawaabo si qoraal ah. Suaalooyinka doorasha badan waa la sii diyaariyay, kii aad is leedahay aa ku haboon ayaad uga jawaabeysaa.

Hoos waxaad ka arkee suaalooyin iyo jawaab tusaalooyin ah:

8. Jinsiyadda? Afganistan / Irak / Syyria / Somalia / _____

9. Waan xafidikaraa lacagtey 5 4 3 2 1 wayna igu filantahay.

10. Salaanta aan u diraayo shaqaa- Jawaabta:

_____ laha waxay tahay

Suaasha 1 doora kii kuu haboon wareegna ku samey. Hadeysan jawaabta ku qorneyn adigo ku qor meesha jinsiyadaada ah.

Suaasha 2 kii ku haboon numbarada 1-5. Numberada micnahooda hoos ayaa lagu fasiray:

5 = Aad u fiican

4 = Fiican

3 = Dhexdhexaad

2 = Xun

1 = Aad u xun

Suaasha 3 meesha qoraal ahaan ugu qor. Waxaani ku qori kartaa Finnish ama luuqadaada Hooyo.

SUAALAHA GUUD

1. Jinsiyadda Afganistan / Irak / Syyria / Somalia / _____

2. Jinsiga Rag/ Dumar

3. Waxaan imaaday Finland 2015 / 2016 / 2017 / _____

4. Waxaan daganahay Pieksämäki / Järvenpää
Kaligey / Saaxiib aan la daganay

5. Hada Luuqada finishka aab bartaa / xirfad aa
bartaa / duksi sare aan dhigtaa / iskool
hashiis aan dhigtaa / waan shageystaa /

SUAALAHA PIEKSÄMÄKI IYO JÄRVENPÄÄ ADEEGA DALKA LA QABSANTIISA

1. Hadaan u baahdo caawinaad ku saabsan dalka la qabsantiisa waan ka helaa shaqaalaha?

5 4 3 2 1

2. Hadaan u baahdo caawinaad qofkaan waydiinaayo waan ogahay?

5 4 3 2 1

3. Si oo joogto ayaan uula kulmaa shaqaalaha maagalada oo qaabilsan degaankeyga?

5 4 3 2 1

4. Shaqaalaha sa fiican ayee iila dhaqmaan?

5 4 3 2 1

5. Luuqada finishka waan aqaanaa waana isku dabaraa?

5 4 3 2 1

6. Nolasheyda maamulkeeda iyo mustaqbalkeyga dhisintiisa waa la igu kaalmeeyaa?

5 4 3 2 1

7. Waxaan leeyahay saaxiibo finish ah (saaxiibo iyo famil nolol ku wadaag ah)?

5 4 3 2 1

8. Markaan buko aan xanuunsanahay caawinaad waan helay dhaqtarkana waan aadaa?

5 4 3 2 1

9. Markaan u baahdo turjubaan waan helaa oona la kulmaayo

c) Shaqaalaha sosiaalka 5 4 3 2 1

d) Dhaqtarka ama nuursaha 5 4 3 2 1

10. Shaqaalaha way iigu kaalmeeyeen dhaqaalehey iyo sida aan u xafidilahaa?

5 4 3 2 1

11. Waan helaa caawinaada arimaha guriga (nadaafada, cuntokarinta, dhardhaqida)?

5 4 3 2 1

12. Waala ii munaasabay waqti qaas iyo maladaalin?

5 4 3 2 1

13. Waxaan ka tirsanahay qoox isboorti ah ama urur?

5 4 3 2 1

14. Waxaan la kulmay naceyb, cunsurmino ama yaryareyn?

5 4 3 2 1

15. Degaankeyga ayaan u arkaa?

5 4 3 2 1

16. Caawinaad kale aan u baahanay, caawinaad see ah?

17. Waan la qabsaday Pieksamäki/Järvenpää? Sheeg see ula qabsatay ama hadaadan la qabsanin

18. Qof faraxan aan ahay hada, sawab?

19. Qof faraxsan ma ihi hada, sawab?

20. Fariinta aan shaqaalaha u dirayo waxay tahay?

SUAALAHA ADEEGA SEURAKUNTAOPISTO

21. Luuqada finishka ayaan Seurakuntaopisto ku bartay?

5 4 3 2 1

22. Waxaa la i baray dalkaan nadaamkiisa iyo dhaqankiisa?

5 4 3 2 1

23. Wax barasha seurakuntaopisto waxay ila aheed?

5 4 3 2 1

24. Macalimiinta way i caawinjireen wayna i taageerijireen?

5 4 3 2 1

25. Fasalka si fiican ayaa la iila dhaqmijiray oona mideysan?

5 4 3 2 1

26. Jawiga fasal waxuus ahay?

5 4 3 2 1

27. Shaqaalaha dagaanka way i kaalmeeni jireen wayna igu caawinjireen arimaha guriga?

5 4 3 2 1

28. Shaqaalaha dagaanka sa fiican ayee iila dhaqmijireen iyo si mideysan?

5 4 3 2 1

29. Dhalinyarta kale waan is fahmi jirnay?

5 4 3 2 1

30. Jawiga degaanka wuu fiicnaa?

5 4 3 2 1

31. Degaanka amaan iyo naxariis ayuu lahaa?

5 4 3 2 1

32. Iskoolka ama degaanka waxaan la kulmay, cunsurmino, naceyb ama digaal?

5 4 3 2 1

33. Degaanka wuxuu ii munaasabay maladaalin?

5 4 3 2 1

34. Iskoolka iyo degaanka shaqada ay i faraan waan ka qeybqaadani jiray?

5 4 3 2 1

35. Caafimaadkey arimaha ku saabsan waala igu caawini jiray?

5 4 3 2 1

36. Waxaan barasha wax kale ayaan ka rabay, sheeg maxaa?

37. Degmada wax kale ayaan ka rabay, sheeg maxaa?

38. Waxa ugu fiicneed oo seurakuntaopisto ii munaasabtay waxay aheed?

39. Waxa ugu xun ay seurakuntaopisto ii geysatay waxay aheed?

40. Fariinta aan macalimiinta iyo shaqaalaha u diraayo waxay tahay?

**MAHADSANID KA QEYBGALINTAANKA SUAALAHA!
SANAD GUURO WACAN 2018!**

ASKELIA KUNTALAISEKSI -Kotoutumisen tiellä

OPINNÄYTETYÖN ASIAKASKYSELY

Jukka-Pekka Itkonen, E43sos
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

بیشتر سوالات چند گزینه ای اند، اما برخی از سوالات کتبی هستند.
در سوالات چند گزینه ای، گزینه های آماده داده شده است، که باید گزینه ی مناسب خود را انتخاب کنید.
در زیر چند مثال از سوالات چند گزینه ای گذاشته شده است .

۱- ملیت؟ افغانستان / عراق / سوریه / سومالی

۲- می توانم از پول هایم مراقبت کنم و پول هایم برای خرج زندگی کافیست؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۳- به کارمندان می خواهم پیامم را بگویم؟
جواب:

در سوال ۱ گزینه ی درست را انتخاب کنید و دور آن را خط بکشید. اگر احتمالا گزینه ی درستی موجود نیست، می توانید اسم کشور خود را روی خط بنویسید.

در سوال ۲ گزینه ها از ۱ تا ۵ موجود است و اعداد به این معنی هستند:

۵ = خیلی خوب 😊

۴ = خوب 😊

۳ = تقریباً 😊

۲ = بد 😊

۱ = خیلی بد 😊

جواب سوال ۳ را روی خط بنویسید. می توانید یا با زبان خود ویا با زبان فنلاندی بنویسید.

معرفی

به سبب پایان نامه ی مدرک جامعه شناسی خود پرسشنامه ای طرح کرده ام که مربوط به Kirkkopalvelut ry. می شود و برای جوانانی است که مدرک اقامه ی خود را دریافت کرده اند و به سن قانونی رسیده اند و مربوط به شهرهای Pieksämäki و Järvenpää می شود. جوانان ذیل در سال های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ به عنوان بی سرپرست و زیر سن قانونی وارد کشور شده اند .

با این پایان نامه قصد دارم مشخص کنم ،وقف یابی جوانان چطور پیش رفته و نظر خودشان در این رابطه چیست؟

جوانان می توانند Kirkkopalvelut را ارزیابی کنند. خصوصا کلاس های وقف یابی را که از طرف Seurakuntaopisto دریافت کرده اند . همچنین خدمات محل زندگی شان را، و تاثیر آن در وقف یابی شان .

پرسشنامه از طرف kirkkopalvelut و خدمات وقف یابی Järvenpää و Pieksämäki تنظیم شده است.

در Pieksämäki برای عملی کردن پرسش نامه، راهنمای وقف یابی و مدد کاران اجتماعی شرکت کرده اند. در Järvenpää برای عملی کردن پرسشنامه ،اداره ی مهاجرین verso حضور داشته اند. برای تنظیم این پرسشنامه مدیر خدمات Kirkkopalvelut و مدیر خوابگاه حضور داشته اند.

به طور کل پرسشنامه ۴۵ سوال دارد. ۵سوال مربوط به اطلاعات عمومی ،و ۲۰ سوال دیگر مربوط خدمات دریافتی از seurakuntaopisto می شود و ۲۰ سوال دیگر خدمات وقف یابی شهرهای Järvenpää و Pieksämäki را ارزیابی می کند . پاسخ به سوالات اجباری نمی باشد.

سوالات عمومی

۱- ملیت؟ افغانستان / عراق / سوریه / سومالی

۲- جنسیت؟ مرد/زن

۳- رسیدن به فنلاند؟ ۲۰۱۷/۲۰۱۶/۲۰۱۵/...؟

۴- زندگی می‌کنم؟ Järvenpää /Pieksämäki
تنها/با دوستم؟

۵- در حال حاضر شاغل هستم یا...؟
زبان فنلاندی می‌خوانم/ شغل می‌خوانم/ دبیرستانی هستم/ دوره ی کارآموزی

سوالات در مورد خدمات وقف یابی Järvenpää و Pieksämäki.

۱- در صورت لازم از طرف دولت و کارمندان کمک و حمایت می‌شوم؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۲- برای حل کارهایم اگر کمک لازم داشته باشم می‌دانم که از چه کسی کمک درخواست کنم؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۳- من دیدارهای منظم و دائم با کارمندان مسئول وقف یابی دارم؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۴- کارمندان دولت و راهنمایان با من رفتار می کنند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۵- فنلاندی بلدم و می توانم کارهای روزمره ی خود را انجام دهم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۶- برای برنامه ریزی آینده ی خود کمک و راهنمایی دریافت می کنم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۷- من دوستان فنلاندی و دوست های خانواده گی فنلاندی دارم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۸- من در زمان بیماری کمک دریافت می کنم که بتوانم به پزشک یا پرستار مراجعه کنم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۹- در صورت نیاز در ملاقات ها خدمات مترجم به من داده می شود؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ (a) کارمند سوسیال

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ (b) پزشک یا پرستار

۱۰- از کارمندان برای مسائل مالی و خرج کردن پول کمک دریافت کرده ام؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۱- برای مسایل زندگی مانند (نظافت، غذا درست کردن و لباس شستن) کمک و راهنمایی دریافت می کنم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۲- برای اوقات فراغت من ورزش یا سرگرمی درست کرده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۳- من در ورزشگاه، باشگاه ورزشی یا سازمانی هستم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۴- من نژادپرستی، خشونت و تهدید را تجربه کرده ام؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۵- محیط ام را امن احساس می کنم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۶- نیاز به حمایت و کمک بیش‌تری دارم، در چه مورد؟

۱۷- در Pieksämäki /Järvenpää خوش می گذرد؟ بگویید چرا رضایت دارید و یا چرا رضایت ندارید؟

۱۸- در حال حاضر کاملا راضی هستم، چرا؟

۱۹- در حال حاضر راضی نیستم، چرا؟

۲۰- به کارمندان این را می خواهم بگویم؟

سوالات در مورد خدمات Seurakuntaopisto

۱- در Seurakuntaopisto زبان فنلاندی یاد میگیرم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۲- به من مسایل فرهنگی و اجتماعی فنلاند را یاد داده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۳- نظرم در مورد آموزش در Seurakuntaopisto ؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۴- آموزگاران من را در درس هایم حمایت و کمک کرده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۵- در کلا با من منسفانه و یکسان رفتار کرده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۶- نظرم در مورد فضای کلاس؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۷- کارمندان خوابگاه در مورد مسایل زندگی، من را راهنمایی و کمک کرده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۸- کارمندان خوابگاه با من منسفانه و یکسان رفتار کرده اند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۹- با دیگر جوانان کنار میامدم؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۰- نظرم در مورد فضای خوابگاه؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۱- آیا خوابگاه امن و راحت بود؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۲- در خوابگاه و مدرسه نجات پرستی، نفرت و خشونت را تجربه کرده ام؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۳- من در خوابگاه در اوقات فراغت، ورزش و تفریحات خوبی داشته ام؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۴- من در کارها و وظایف داده شده ی خوابگاه و مدرسه شرکت می کردم؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۵- در صورت نیاز، در مورد سلامتی ام به من کمک می کردند؟
۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۶- از آموزش توقع بیشتری داشتم، چه توقعی؟

۱۷- در خوابگاه نیاز زیاد داشتم، چه چیزی؟

۱۸- بهترین چیز در وقت زندگی ام در seurakuntaopisto ؟

۱۹- بدترین چیز در وقت زندگی ام در seurakuntaopisto ؟

۲۰- گفتنی هایم برای معلمان و کارمندان خوابگاه؟

با تشکر از کسانی که در پرسشنامه شرکت کردند، و آرزوی موفقیت برایشان در سال ۲۰۱۸